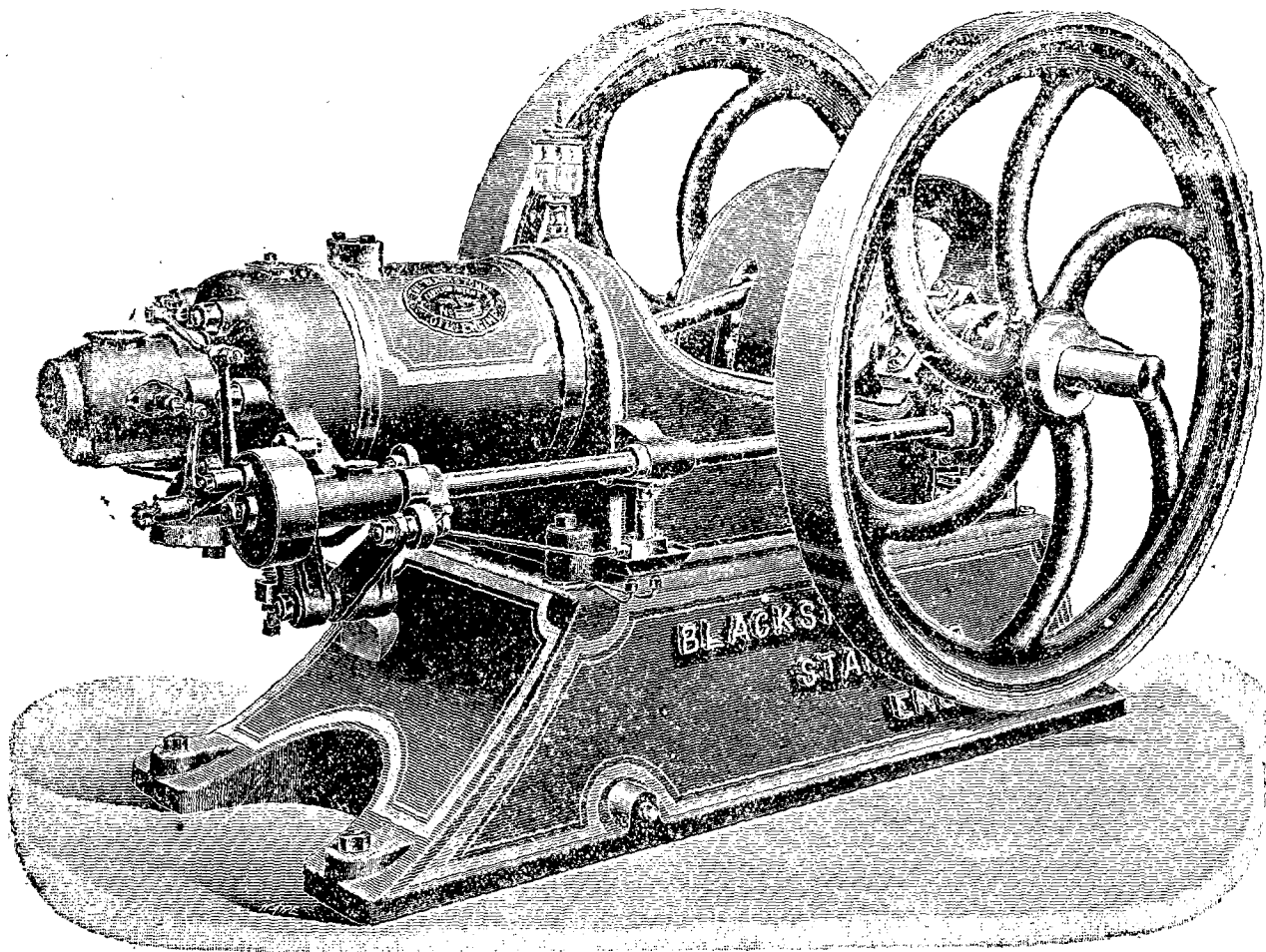

309647

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

NO. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 18 వ తేది గురువారము NO. 215
సంపుటము. ౬ సిద్ధాద్ధి నా మ స ర వ త్స ర మా ర్గ శి ర మా స బ మ శ ద్వా ద శి ౧౨. సంచిక ౨౧౫

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కీరసనాయిలు, క్రాసు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

పోలు ఏజెంట్లు :

మార్షలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, కలకత్తా.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు శ్రద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడ నూ అమృతాంజనమును వాడి నంతమాత్రమున నయముగను.

సులభ వల 0-10 0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
శామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

1 రైతులయిన గోపాలకృష్ణ గోకశాంక చక్రవర్తి

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు

మా తేలుమందు అన్ని మందుల కంటె మిక్కిలి చురుకుగా పనిచేయును. వల 0-8-0.
109, శ్రీకృష్ణాపాత్ర, బొంబాయి, పంజాబ్, మద్రాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి, మంచినందు

ప్రతి 1-8 అ. 6. 12-8 రు. 8-12 100-8 రూ. 25.

విశేషము:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మములకు మంచి ఫలితము కలగజేయునట్లు అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన కైద్యము:—1. మందు లోచనములోనికి పోవుదును. 2. పురుగుల జంపు మందుకు వాడవలయును. 3. పురుగుల తీరిన పుట్టుకంటే జేయవలయును.

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసీకాయలు, వెండ్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా తేలి కేరమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని వారికి వర్తింతును.

అమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసములకు	1-8-0

ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	3-0-0
-------------	-------

కొర బాంబాయి ఇది శ్రీ పరమహంస మహాశాస్త్రిగారి సంకల్ప జరిపిరవలయును. వల 0-4-0 పోస్టేజీ కలదు. సంపుడు రావార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుబాటునందు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, కలకత్తా వీధి, మదరాసు.

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభవారు

21-12-19 కృష్ణలీల 28-12-19 శ్రీహరి
23-12-19 శ్రీరామ 29-12-19 హరిశ్చంద్ర
24-12-19 చంద్రహాస 30-12-19 సారంగధర
25-12-19 కళ 31-12-19 పాదకా పట్టాభి
26-12-19 లక్ష్మణ 1-1-20 కృష్ణలీల
27-12-19 విజయనగర సామ్రాజ్య వివాహము

ప్రదర్శనం ప్రతిదినం సాయంత్రం 5-80 గంట ప్రారంభము

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శన మొనరింతురు.

బళ్లారి సరసవికోదిని సభవారు

అగ్నివినువీధిలో నుండు

గోకేహాలు నందు

ప్రహార

20-12-19 తేది శనివారము

సాయంత్రమున ౫ం 5-30 లకు

కృష్ణలీల

21-12-19 ఆదివారం సాయంత్రమునను

ప్రదర్శింతురు.

టిక్కెట్లు ధరలు. పురుషులు రూ 3, 2, 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0

" " స్త్రీలు రూ 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0

బి. మాధవరావు,

జనరల్ మేనేజరు.

క్రీ మెలవరం బాలభారతి సమాజమువారు

20-12-1919 తేది శనివారం రాత్రి బెజవాడలో

బొబ్బిలి యుద్ధనాటకమును

ప్రదర్శన మొనరింతురు.

టిక్కెట్ల వివరం:— రూ. 2, 1-8-0, రూ. 1, అ. 8, అ. 4.

(1813) కె. వట్టాభిరామయ్య, కాన్వేనర్.

నమ్మకము

బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులను

వాటిను యిచ్చిన పుచ్చుకొని నైకము ఇవ్వబడును.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైలాబాదు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను, పూచీకోడలు సుయైన ధన

లకు తయారుచేసి విక్రయించుట వంచబడును. తయారు

చేసిన వాటిని అతిక్రమముగా అర్జరుమేరకు తయారు

చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అర్జరు ఇచ్చి నగలు తయారు

చేసుకొన్న వారికి మాంబ్యరము తెలుసును. (649-1842)

HEALTH FOR A POSTCARD

suffer from Functional If you Weakness, Exhaustion

and Impotency, take the first step to health by sending

for the Free Descriptive Booklet which describes Dr.

Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its prac

tical application known as the Erectruss. The Erectruss

treatment has cured where other methods had failed

and a perusal of the Booklet will make it clear to you

why Erectruss has superseded all other remedies. Ere-

ctruss has been aptly described as an aid to Nature—the

actual re being effected by an "excessive accumulation

of the blood in the diseased part," the Erectruss being the

means by which the desired accumulation is obtained.

This method is essential "Natural—" that is why it has

performed such miraculous cures. Write for Booklet by

DR. BIER'S ERECTRUSS

(669)

యుద్ధములో చేరిన

మన చెన్నరాజ్యస్థులు

(నిన్నటి రివనాయి)

సర్కారు కొలువులో కాల్గి ఉన్న పురుషు యుద్ధము లో పనిచేసిన వారికి మొట్టమొదట ఉద్యోగాలు ఇచ్చుట ని నదని కూడా మన దొరతనమువారు ఆజ్ఞాపించియున్నారు. యుద్ధములోనండి తిరిగివచ్చే సిపాయిలకు సాధ్యమయినంత వట్టుకు సర్కారు ఉద్యోగాలు ఇయ్యదనికయి, 15 రూపాయలుగాని అంతకంటె తక్కువ జీతముగాని ఉండే ఉద్యోగులకు మరేమినిని భాగముగా నియమించరాదనిని, అటువంటి ఉద్యోగాలను యుద్ధములో కొలువుచేసినచేసి సిపాయిలకు మాత్రమే యివ్వబడినదిని వారు పెద్ద ఉద్యోగస్థులకందరి క్విట్ అందికూడా ఉన్నారు.

బాగా కొలువు చేసినవారికి ఇచ్చుట బహుమానములు:— యుద్ధములో ప్రసిద్ధులుగా కొలువు చేసియున్న మన జేతపు దండు యుద్ధోగస్థులకు ఇతరులకున్న తునామును ఇయ్యదానికి మన దొరతనమువారు ఇచ్చుకు ఆశించుచున్నారు. ఈనాములు అటువంటి దండు ఉద్యోగస్థులకున్న సిపాయిలకున్న మాత్రమే కాకుండా, యుద్ధకాలములో ఏ కిభముగా నయినా నుండినదిని చేసియున్న ఇతరులకున్న బోయాల దండుకున్న కూడా ఇయ్యబడుతది. యుద్ధములో బాగా పోట్లాడియున్న సిపాయిలకు సాధ్యమయినంతవట్టుకు 8,500 రూపాయల విలువగల భూములు ఈనాముగా ఇచ్చుబడును. అట్లా ఇచ్చే భూములను ఆ సిపాయిలు తనభావెట్టు కొనకుండాను అమ్ముకొన కుండాను తమ స్వాధీనులలో ఉంచుకొంటే వారు వాటిమీద రెండు తరాలమట్టుకున్న సిక్కు కట్ట నక్కర లేదు. అటు తరువాతి కూడా, ఆ సిపాయిల వారసులు మన దొరతనము వారసులకు రాజభక్తి గల వారయి యుంటే, వారు ఆ భూములమీద రయికున్న పద్ధతి చొప్పున సర్కారుకు సిక్కు కట్టకూ వాటిని అమ్మివస్తూ ఉండవచ్చును. అటువంటి సిపాయిలకు ఇచ్చే భూములకంటె రెండంతలు ఎక్కువయినది బాగా పనిచేసియున్న దండు ఉద్యోగస్థులకు ఇయ్యబడుతది. యుద్ధములో చేరి పోట్లాడక ఇతర పకలకు జేస్తూ ఉండినవారికి సిపాయి కిచ్చే భూములో ౫౫ము మాత్రమే ఇయ్యబడుతుంది. ఇట్లా అద క్విట్ ఇయ్యదానికి భూములు లేకపోతే వాటికి బహుముగా రెండు తరాల మట్టుకున్న పంచములు ఇయ్యబడుతది. ఈ పంచము యుద్ధము చేసియున్న సిపాయి ఒకడికి నెలకు 5 రూపాయల చొప్పుననున్న, ఉద్యోగస్థులకు ఒకడికి 10 రూపాయల చొప్పుననున్న, యుద్ధము చేయక ఇతరపకలకు చేసినవారిలో ఒక్కొక్కడికి 2 రూపాయలు త ఆదాల చొప్పుననున్న ఇయ్యబడుతుంది. ఇట్లా ఇయ్యుటే పంచము కాక వారికి మరే విధమయిన పంచమయినను కూడా మట్టుకూ ఉండవచ్చును. ఇటువంటి ఈనాములకు పుచ్చుకొనినవానికి లాభములైన వారు మన చెన్నరాజ్యములో నుండు 900 మంది ఉంటారని తోచుచున్నది. వారికి ఈనాముగా ఇయ్యుటే భూముల ఏయే జిల్లాలలో ఉన్నవో ఈ కింది జాబితాలో కనబడుచున్నాము:—

జిల్లా	మొత్తము	దానికెల
ఎంతభూమి	ఎకరాలు.	రూపాయలు.
నెలము	...	9,018 10,82,500
చురుర	...	4,581 4,98,500
తిరుమకావల్లి	...	253 56,000
రంగారావు	...	649 2,03,000
వికాఖపట్టణము	...	842 1,26,000
గోదావరి	...	295 87,500
నెల్లూరు	...	581 30,500
గుంటూరు	...	191 53,500
కృష్ణా	...	364 81,500
కోయంబత్తూరు	...	42 21,000
బళ్లారి	...	100 10,500
దక్షిణ కనరా	...	21 10,500
		16,981 22,12,000

యుద్ధములో చేరిపోయిగాని గాములు తరిగిగాని ఉన్న సిపాయిల పిల్లలకు సర్కారువారి సహాయముగల్గి పెట్టు

బడియున్న ప్రయమెరి నెకందరి బహుమిటిలోను జీతములు పుచ్చుకొనుండా చదువు చెప్పవలసినదనిని, వాటి కాలసి ఉండే పుస్తకాలనుగిటి సర్కారు సామ్యుతోనే కొనియి నలసిందనిని మన దొరతనమువారు ఆజ్ఞాపించియున్నారు. ఇదే కాకుండా, యుద్ధములో కాపుచేయు విరిగిపోయియున్న సిపాయిలకున్న, యుద్ధములో చచ్చిపోయిన సిపాయిల కుటుంబములకున్న కూడా మన దొరతనమువారు కొంతసహాయమును చేస్తున్నారు. యుద్ధములో పడిపోయిన సిపాయిల కుటుంబాలకు సహాయము చేయదానికయి ఇండియా గవర్నమెంటువారు పోగుచేసిన రిలీఫ్ ఫండులోనండి 8,30,000 రూపాయలు కన్నుపెట్టబడుతది. ఇట్లా ప్రతిజిల్లాలోను ఎంతోసామ్యులకు పెట్టబడుతుందో ఈ క్రింది జాబితాలో కనబడుచున్నాము

జిల్లా	సామ్యుమొత్తము.
రూ.	
అనంతపురము	...
ఉత్తర ఆర్కాటు	...
దక్షిణ ఆర్కాటు	...
బళ్లారి	...
చెంగల్ పలు	...
చిత్తూరు	...
కోయంబత్తూరు	...
కడప	...
గంటాము	...
గోదావరి	...
గుంటూరు	...
దక్షిణ కనరా	...
కృష్ణా	...
కర్నూలు	...
మద్రాసు	...
మలబారు	...
మధుర	...
నెల్లూరు	...
నీలగిరి	...
రామనాథు	...
నెలము	...
రంగారావు	...
తిరునెల్వేలి	...
తిరుమకావల్లి	...
వికాఖపట్టణము	...
తిరువనూకూరు-కొచ్చిను సంస్థానముల చెసిజిల్లు	...
ప్రైవేటి సంస్థానములకు పుచ్చుచేరి కార్యకలనము	...
అంతము రాయవో	...
మొత్తము	...

జాత్రిగా దిక్కులేనివయిపోయియున్న కుటుంబాలకు 800 రూపాయలు ఇయ్యబడుతది. కొంచెము ఆధారము కలిగి యుండే కుటుంబాలకు వారు మరి చీరవారయిపోతే 250 రూపాయలున్న, కొంచెముగా పోట్లాడుకొనగలిగియుండే కుటుంబాలకు 200 రూపాయలున్న ఇయ్యబడుతది. ఇట్లా యుద్ధములో పడిపోయినవారి కుటుంబాలకు 8,30,000 రూపాయలు పంచిపెట్టబడవలెనుమాత్రమే కాకుండా, యుద్ధములో గొప్పగాములు తరిగిన ప్రతి సిపాయికిన్ని దండు ఉద్యోగస్థులు 200 రూపాయలకు ఇచ్చున్నారు. అటువంటి సిపాయిలకు గాని వారి కుటుంబములకు గాని వేరే విధముగా వచ్చు ఉన్న పంచములకాక ఇప్పుడు చేప్పిన బహుమానములకాక ముగ్గు దండు ఉద్యోగస్థులకున్న యుద్ధములో పడిపోయిన దండు ఉద్యోగస్థుల కుటుంబాలకున్న మన జేతపు సిపాయిలకున్న వారి కుటుంబాలకున్న మాత్రే బహుమానములకాక ఇంకా 50 రూపాయలు పముగా ముట్టుతది. ఈ 1919 వ సంవత్సరమున డిసెంబరు నెలలో జరుగబోయే సంధి ఉత్సవములలో ఇండియా గవర్నమెంటువారి రిలీఫ్ ఫండులోని సామ్యుతో పము బహుమానముల నన్నిటిని ఇయ్యదానికి మన దొరతనమువారు ఉద్దేశించి యున్నారు.

చెన్నపట్టణముననున్న "రూపాయల ఫండు" సంఘమువారు, యుద్ధమున నమరదినవారల సహాయము ఏర్పడిన "ఇండియన్ ఇంఫిరమిటీ రిలీఫ్ ఫండు" మొదలగు సంఘములకు పంపుటకై, ఇప్పటికిని ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. ఇట్లు సమకూర్చుబడి ధనము యుద్ధమున చేరిపోయినవారి కుటుంబములకును, యుద్ధమున గాములు పొందినవారికిని ఇక ముందు సహాయము కార్యనిసమెవల ఉపయోగపడును.

భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణలు

జాబ్బయి కమిటీ నివేదికలు.

(18-వ తేదీ కలెండరు)

క్లాజ్ 8:— జనసభకు అనుబంధ ప్రాతినిధ్యముండవలెనని అనేకమంది సభ్యులు మొక్కినట్లు తెలిసింది. ఈ విషయము పట్టుటకు కమిటీవారు తీర్మానించుటకు సిగ్గుచేటు. మరియు విషయ మేమనినప్పుడు అందుచేత వాదకలు అనగా అభ్యాయముగా వచ్చి పుచ్చుకొనుట అపుటకై ఒక కఠినపట్టు ప్రధమ పన్నెండు జనగణమునే అనుసరించి తెచ్చుట అవశ్యమని కమిటీవారు తీర్మానించుచున్నార.

క్లాజ్ 9:— కానసభలకు అధ్యక్షులు ఎవరందవలెనో అను విషయము కమిటీవారు బాగుగా ఆలోచించిరి. గవర్నరు అధ్యక్షులుగా నుండగూడదనియు 4 సంవత్సరముల వరకు గవర్నరు అధ్యక్షులు నియమించుచుండవలెననియు సలహా ఇచ్చుచున్నారు. పార్లమెంటునకు అవధిగల గల వారు దొరకిన వారిని నియమించుట లాభకరము. ప్రభుత్వము నుండి ఉపాధ్యక్షులకు కానసభవారే ఎప్పుడొకరును. 4 సంవత్సరములు గడచిన పిమ్మట అధ్యక్షుని ఉపాధ్యక్షుని, కానసభవారే ఎప్పుడొకరును. కానసభలయందు చర్య పార్లమెంటు పద్ధతుల ప్రకారము జరుగుటకు ఏర్పాటు చేయుట శ్రేయస్కరము.

క్లాజ్ 11:— కొన్ని సెషన్లలో సభ్యులకు తప్ప ఇతర రాష్ట్రీయ భక్తుల వాటికా రాష్ట్రీయ కానసభయందు చేర్చించుట. ప్రజాతత్వమును సంబంధించి భక్తులను తగ్గించినప్పుడు ముఖ్య సలహా గ్రహించి గవర్నరుగారు మరల ఆ విషయమునై చర్యచేయుట కానసభవారికి తోరమవును. ప్రభుత్వము త్రాగిన సంబంధించి భక్తులను తగ్గించినప్పుడు గవర్నరుగారు ఆ కమిటీవారు సలహా మొదల కానసభవారికి అనుమతిని నిరాకరించవచ్చును. గవర్నరు పార్లమెంటువారికి జవాబు చెప్పవలసినవాడు కావున వారికి ప్రభుత్వము త్రాగినవిషయములం దిట్టి అధికార మియ్యబడినది.

క్లాజ్ 13:— బిల్లునందు ప్రాయశః గ్రామ కమిటీ పద్ధతిని కమిటీవారు అంగీకరింపరు. అధికారసభ్యులు కానసభలందు ప్రజాతత్వమునాటి వ్యతిరేకముగా సమ్మతు లిచ్చుచున్నారని భారతీయులు అనును కనపరచుచున్నారు. అట్టి గ్రామ కమిటీని ఏర్పాటుచేయుట అధికారుల అటంకమును భాయించినవారగుచున్నాము. ప్రభుత్వము త్రాగిన సంబంధించి విషయములకు గవర్నరు ఉత్తర వాదులు కాన వారి కావిషయములకు సంబంధించిన చట్టములను నిర్మించుటకు అధికారముండవలెను. గవర్నరు ప్రధమమున కానసభకు అనుమతిని పొంద ప్రయత్నింపవలెను. ఘనసభలో డిమిట్టే కానసభవారి తీర్మానమును నిరాకరించి ప్రతినిధులకు గవర్నరుకు అధికారముండవలెను. ఇట్లు ప్రతినిధులకు గవర్నరు గవర్నరు జెనరల్ ఇండియా కార్యదర్శుల అనుమతిని పొందవలెను. ఇండియా కార్యదర్శులకు పార్లమెంటు స్టాండింగ్ కమిటీవారు గవర్నరు చేయు చట్టములకు ఆమోదించుచుండ వాగుండునని కమిటీవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. అవశ్యమయ్యెను గవర్నరు జెనరల్ ఇట్టి చట్టములకు ఆమోదించవలెను.

క్లాజ్ 15:—

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు

“ఈక్లాజును అమలులోబెట్టు విషయమై జాబ్బయి కమిటీవారు రెండుసూచనలను కావించెను. ఏరాష్ట్రపు సరిహద్దులవైసను మార్పు చేయకుండు, ఏరాష్ట్రపు కానసభాసభవారి యభిప్రాయముల గమనింపకుండ ఎట్టికనికీ బూనకూడదు. అయినను ప్రత్యేకజాతికిగాని ప్రత్యేకభాషకుగాని సంబంధించిన ప్రదేశమునకు, కానసభ నిర్మాణసభలో ప్రతినిధులుగ నున్నవారిలో సభిక సంఖ్యకు లక్షాక్షాత్రంద ప్రత్యేక రాష్ట్రమునుగాని, ప్రత్యేక రాష్ట్రమునుగాని నిర్మించుమని కోరినపుడు, అకోర్కెననుసరించి, ప్రభుత్వకార్యదర్శిగా తొకవిచారణసంఘము నేర్పాటు చేయవచ్చును.

అట్టి ప్రత్యేక భాగపు ప్రతినిధులు కొలదిసంఖ్యకులై, కానసభలోని అధిక సంఖ్యకులు ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ప్రతికూలురుగ నున్నను, విచారణ సంఘ నిర్మాణమున కెట్టి యాటంకము కలుగ నేరదు.”

క్లాజ్ 18:— కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు కాన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ వారి సమ్మతిని మాత్రమే పొంది (సామ్రాజ్య కానసభ వారిని నిరాకరించుచు) గవర్నరు జెనరల్ చట్టములకు అమలు నందుచు పద్ధతిని కమిటీవారు అంగీకరింపరు. గవర్నరు మెంటు చట్టములకు ఆమోదించుటకు మాత్రము కాన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ సభ నోక వారి నిర్మించుట అవసరమని కమిటీవారు తలంపరు. ఈసభ మొదటినుండి ‘రెండవసభ’ నుండవలెను. ఈ సభయందు 60 సభ్యులుండవలయు ననియు 20 సభ్యుల కన్న అధికముగా అధికారులందఱుగూడ దనియు కమిటీవారు సలహా ఇచ్చుచున్నారు. సామ్రాజ్య కానసభ నియోజిత తర్జమువారు కాన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ సభ ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనవలెను. ఈవిషయమున ప్రాంతములు కమిటీవారు చివర అభిప్రాయములకు కమిటీవారు రంగీకరింపరు. ఈవిషయమై సలహా లిఖ్యమని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కోరడమైనది.

క్లాజ్ 19:— సామ్రాజ్య కానసభా ప్రతినిధులకు కూడ కేట. నియోజితవర్గము నియమించుట అవసరమని కమిటీవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రస్తుతము ఇట్టి మాన్యు చేయుటకు వీలులేదు. ఈ పద్ధతిని 2 సంవత్సరముల పిమ్మట మార్పు అవసరమని కమిటీవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈవిషయమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ దివాన్లనుండి ప్రతినిధులను పోయి ప్రాయములతో కమిటీవారికి పంపించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విషయమై సలహా పంపవలెనని కమిటీవారు కోరుచున్నారు.

క్లాజ్ 20:— 4 సంవత్సరములవరకు సామ్రాజ్య కానసభ సభ్యులకు గవర్నరు జెనరల్ గారు నియమించెదరు. కామన్వెల్త్ యందు అవధిగల గలవారుగా నుండుట అవసరము. ఇతర కానసభాధ్యక్షులకు మాదర్స్ గా సామ్రాజ్య కానసభాధ్యక్షులకు దుండవలెను. అకీకి తగినజీత మియ్యవలెను.

క్లాజ్ 25:— సామ్రాజ్య కానసభ సభివారు బడ్జెటునై చర్యచేయవలయును. జేతనరక్షణ, అప్పులు, జీతములు, తప్ప ఇతరవిషయముల గురించి సభ్యులు చర్యయొనర్చెదరు. అయినను కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు ప్రజలకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటకు ప్రస్తుతము వీలుకాదు. కావున కానసభాసభ్యుల అనుమతులను నిరాకరించుటకు గవర్నరు జెనరల్ అధికారముండవలెను. ఈ అధికారము నిజమైనది. గవర్నరు జెనరల్ ఇచ్చుచు వచ్చినప్పుడంతయు ఈ అధికారము చేయవచ్చును.

క్లాజ్ 26:— గ్రామ కమిటీ పద్ధతిని కమిటీవారు నిరాకరించిన విధముననే, ప్రభుత్వము త్రాగినవిషయములకు కాన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ వారు మాత్రమే చేర్చించు పద్ధతినికూడ కమిటీవారు నిరాకరించిరి. గవర్నరు జెనరల్ గారు పార్లమెంటుకు ఉత్తర వాదులకుటే స్వతంత్రించి తనిఖీయుటకు కానసభాసభ్యుల తీర్మానములకు నిరాకరించుటకు సంపూర్ణ అధికారముండవలెను. ఇట్లు కానసభ తీర్మానములకు నిరాకరించుచు ప్రభుత్వమువారు చేయు చట్టముల పార్లమెంటు వారికి సంబంధ కలయు ననియు, పార్లమెంటువారు వాటిని ఆమోదించవలెననియు కమిటీవారు సలహా ఇచ్చుచున్నారు.

క్లాజ్ 28:— గవర్నరు జెనరల్ కార్యనిర్వాహకసభా సభ్యుల సంఖ్య నిర్ణయించునాడదని కమిటీవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. 1 సంవత్సరములు క్లక్ సభ్యులయందు తనిఖీన వారు 8 రు అయినను యాభయందు సభ్యులుగా నుండవలెను. ఒకరు వ్యాయక్త ప్రాతినిధ్యముగా నుండవలెను. మార్గము భారతీయు లయినను సభ్యులుగా నుండవలెను. క్లక్ సభ్యులకు సంబంధించిన మార్గము సభ్యులు రాను రాను భారతీయులుగానే యుండును.

క్లాజ్ 29:— పార్లమెంటు అండర్ క్రెడిట్ లకు అధికార సభ్యులకు కొన్ని డిపార్టుమెంటుల అధికారులుగా నియమించుటకు గవర్నరు జెనరల్ అధికార మియ్యబడినది. (సత్యము).

సంధి మహాత్మ్యములు

హైదరాబాదు.

15 వ తేదీని రెసిడెంటు ప్రభుగారు తొటవిడుదలచేసిరి. చాలమందిచ్చిరి. అన్ని విషయములకు సహాయము చేసి న వారికిందరికినీ సన్మానము జరిగినది. 15 వ తేదీయందుగారు రెసిడెంటు గారికి తోడ్పడిరి. రాష్ట్ర మున్నెను సాగర వద్ద దీపాలంకారమును బాణసంచాయును జరిపించి 4 మైళ్ల పొడుగునను దీపములు వెలిగించబడెను. చారుమినాయును స్నిగు ప్రదేశములలో దీపములు వెలిగింపబడెను. కొన్ని కొన్ని చిన్న గుట్టలమీద గూడ జ్యోతులను వెలిగించిరి. 16 వ తేదీని భక్తమైదానమున ఉదయము 7 1/2 మొదలు 11 వరకు ఆటలు జరిగినవి. 15 వ తేదీయందుగారు రెసిడెంటు గారును వచ్చిరి.

సిరెందరాబాదు

18 వ తేదీని రెసిడెంటుగారు యధస్థానక విన్నామునకు పునాదిపెరిరి. సర్వ శ్రమం చ మునకును కలగనన్న మహాసభమును తొలగించుటకు సామ్రాజ్యమున ప్రాణముల నప్పించి విజయమును బడెనన వీరలను ముఠేగాక భావికలను దలివారందరనుగూడ స్మరించుట కి స్థానక విన్నాము స్థిరనిదర్శనము కాగలదు. సామ్రాజ్యమునం దిట్టి విన్నాము రెన్నియో నెలకొల్పబడును. బ్రిటిషువారును భారతీయులును కలసి యాచిన్నామును నెలకొల్పుచున్నారని గాన నది బ్రిటిషు భారత జీతముల వారి సోదర భావమునుగూడ ప్రకటించుట కాధారము కాగలదు. ఇట్లవలె పార్లమెంటు సంస్కరణ చట్టము నామోదించిరి. గ్వాలియరులకు తలపెట్టక మనమందరమును కలసి సంఘస్థిరములను జ. పవగునని ప్రభుగారు నడిపిరి. బెంగళూరులో సంఘస్థిరములు సరిగా జరగుటకు సంఘమువారును ప్రభుగారును చాల శ్రద్ధవహించిరి. 18 వ తేదీని ఉత్సవములారంభమైనది. హాకీపందెను జరిగినది 6 వేలమంది ప్రేక్షకులనుచుచేరిరి. మర్యాదము నైవేళలకలు జరిగినది. 20 వేలమంది సమాజేమైరి. అదివారమునాడు బీదల కన్నదానమున శ్రద్ధదానమున ప్రాగ్ణాను జరిగినది సోమవారమునాడు దుదాయమున హాకీపందెను జరిగినది. 16-వ తేదీని పిల్లల ఆటలు జరిగినవి. పిల్లలకు కండ్లకు మికాయలను నిచ్చిరి.

బెంగళూరు

16-వ తేదీని చాలపందెములు జరిగినవి. దీపాలంకారమును బాణసంచాయును జరిగినది. 17-వ తేదీని పిల్లల ఆటలు జరిగినవి.

తిరువాన్కూరు

ముదుడినమును చాల ఆలంకారము జరిగినది. అన్ని గుడులలోను ప్రార్థనలు జరిగినవి. బీదల కన్నదానమును పిల్లలకు ఫలహారమును భోజనము మంది భోజనమును దొరకించువారే ఏర్పాటుచేసిరి. ఆటలు జరిగినవి. దివాను రెసిడెంటుగారు మున్నగువారు చాలమంది వచ్చిరి. రెసిడెన్సీలో నాటకము వ్యక్తియు జరిగినది మహారాజావారు వెల్లిరి. 17 వ తేదీని నేనాని విందు చేసెను.

బొంబాయి.

నైవేళల ఆటలు రెండవ రోజున జరిగినవి. గవర్నరు దంపతులు వెల్లిరి. రాత్రి దీపాలంకారమును పురమందిరమున వ్యక్తియు జరిగెను.

నాగపూరు.

15 వ తేదీని సార్వభౌమదంపతులకుటలుల సంకరించి ఊరేగింపుతో పురమందిరమునకు గొనిపోయిరి. బీదలకు విద్యమును పిల్లలకు మధురదానమును నియ్యబడెను. కళలలో దీపాలంకారము జరిగినది.

పూనా

15 వ తేదీని దీపాలంకారము జరిగినది. ఆటలు మందములు మున్నగునవి జరిగెను.

లాహోరు.

16 వ తేదీ రాత్రి మెక్లిగను, సలిగారు వ్యక్తిసోదమును గావించిరి. మెక్లిగను (పింజాబు రెసిడెంటుగవర్నరు) దంపతులు అతిథులకు చాల ఆదరణ చూపిరి. రాత్రి 2 గంటలవరకును వ్యక్తియు ముగియలేదు. మాంటు ప్రభువు, వ్యాయక్త మూర్తి రాంకిని దంపతులు, వ్యాయక్త మూర్తి వచ్చి, బ్రిగేడరు జనరలు మనీ దంపతులు తనీకన్య, రటిగనునది, రటిగను కన్యమున్నగువారు వచ్చిరి దీపాలంకారమును బీదలకన్నదానమును జరిగెను. అనాథకరణాలయములలోని వారికి గూడ ధన మియ్యబడెను. రాజనరే ద్రవాధ, డిప్టీ కమిషనరు గార్లు హాకీలింగిరి.

ఆంధ్ర చరిత్ర

1919-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 18-వ తేది

గురువారము

లోకమాన్యుని సందేశము

నిన్నటిదినము, సముద్రపు ఒడ్డున పదివయసు పైదువేల ప్రజలకు లోకమాన్యుడు తన ఘన సందేశము నొసగి, వారిలో నయితోత్సాహమును ప్రజ్వలించ జేసెను. లోకమాన్యుని సందేశము పృథ్వీముగ వివరింపబడెను. దానియందు మర్మ మెక్కియు లేదు. దానికి మావంతమును లేదు. ప్రతి సభ్యుని హృదయమునందును, వారి హిత వాక్యములు సూచియింపబడెనని నాటకము నెను. భూతభవిష్యత్ వర్తమాన కర్మకర్మల నన్నిటిని లోకమాన్యుడు శ్రోతల కనుల ఎరుటనుచును. లోకమాన్యుడి దేశమునంకితమునగునపుడు బ్రిటీషువారి బౌద్ధార్యముపై నాధారపడి వెడలి యుండలేదు. ప్రాచీనచరిత్రల నాతడు పరికించి, నదియే యనుకూల లేరుణమని తలంచెను. లోకమాన్యుడు వెడలిన కొలది దినములకే సంగ్రామము విరమించెను. పునర్నిర్మాణ సమస్య పాశ్చాత్య ప్రపంచపు దృష్టి నాకర్షించెను. శత్రు దేశముల క్రోధమున్నవారికి స్వయంనిర్ణయాధికార మీయి నుద్దేశించబడెను. అట్టి పరిస్థితి ను గమనించి, లోకమాన్యుడు హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికార మీయవలసినదని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునే గాక, సంధి సభవారిని సహితము కోరెను. స్వయంనిర్ణయాధికారము హిందూదేశమునకు చేకూరిక బోయినను, సంధి సభయందు నానాజాతుల సంఘమునందును హిందూదేశమున కితర దేశములలో బాటు సమాన స్థానము చేకూరెను. రాజ్యాంగ సంస్కరణములు కొంతవరకు ప్రపాదింపబడెను. ప్రజల యాశయములు మాత్రము పూర్ణముగ నెఱవేరలేదు.

ఇట్టి ఫలితమువలన, లోకమాన్యుని కాశాభంగము గలుగ లేదు. రాజకీయ విషయములందు లక్షాభంగమున కవకాశము లేదని, లోకమాన్యుడు నిన్నటిదిన ముకదేశించెను. రక్తవీరుని కాశాభంగ మెక్కడ నుండును? సత్కర్మల నాచరించుటయే, మానవుని విద్యుక్తము. కర్మవసాన మెటులయినను, ఆతను విచారించ బనిలేదు. లోకమాన్యుని గీతారహస్య మిదియే. భావ్యభివృద్ధికి, లోకమాన్యుడవకాశముల గల్పించియున్నాడు. అధికారులతో సంప్రతించి, వారిచ్చినదే మహాప్రసాదమని దెలుపుటకు లోకమాన్యుడు ఆంగ్ల దేశములో పాల్పడలేదు. భారతీయుల హక్కుల పతనంబునందు, ఆంగ్లప్రజలకు వెల్లడించెను. వేర్వేలు రాజు బారులు వెడలి, తమ తమ కోర్కెలను ఆంగ్లప్రజలకు తెలియజేసిరి. బికిరి యాశయము లింకొకరి యాశయములతో సరిపోవలేదు. తుదకు పంజాబునృప్తి విషయమున నైసను ఎల్లరు నిలసి నైకకర్తవ్యముగ నివేదించబడక బోయిరి. భారతీయుల వివాదములు లెన్వియోకనుగొనుటకు ఆంగ్లప్రజలకు మర్మభముగ నుండెను. కాని లోకమాన్యు ప్రభుత్వల దృఢప్రయత్నములవలన, కాంగ్రెసుసభయే భారతీయుల కోర్కెలను ప్రతిస్పందింప జేయునని ఆంగ్లప్రజలు గ్రహించగలిగిరి. మిగిలిన కక్షముల రాయబారులు తాము స్వల్ప

సంఖ్యాకులకు మాత్రమే ప్రతినిధులమని, సంగీకరింపవలసి వచ్చెను. అంతటితో నిజము వెల్లడియయ్యెను.

అయినను మితవాదపక్షమున వెడలిన స్పష్ట సిద్ధి నాయకుల జూచి, కాంగ్రెసుప్రతినిధ్యము గూర్చి ఆంగ్లప్రజ లింకను సందియపడసాగిరి. వారి సందియముల బాపుటకు ఆస్పిక్తుగారి నిదర్శనమును లోకమాన్యుడు జూపెను. లాయరుజూగారి కన్న, ఆస్పిక్తుగా రనేకములుగలు ప్రజావిశేషమునందును, బుద్ధివైభవమునందును, పక్షత్వ సామర్థ్యమునందును, చిట్టలయినను, ప్రజల విశ్వాసమును కోల్పోవుటచే సభిచారపదవిని విడువవలసివచ్చెను. టులనే సురేంద్రనాథ బెనర్జి మొదలగు ప్రముఖులు ప్రజాదురంధరులయినను, ప్రజల నాయకత్వమును కోల్పోవుటచే, వారు ప్రజాశయములను వ్యక్తీకరింపజాలరని, లోకమాన్యుడు వికదపరచెను. అంతటితో లేబరు కక్షమువారి పందియములు బాసెను. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులే ప్రజాశయముల వ్యక్తకరుల సభిచారులని, లేబరుకక్షము సులభముగ గ్రహించెను. తమ చేతనైన సాయము చేసిన మని, వారు కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల కంతటితో వాగ్దానముజేసిరి. వారి సహాయము మూలమున, అయిదారువేల జనుల నాకర్షించి సభ లాంగ్ల దేశమున దంతటను ఏర్పాటు జేయబడెను. సభ్యులనేకప్రశ్నల నుపన్యాసకుల నడిగిరి. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమును వీడెడి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మేల గోరగూడదని, కొందరు ప్రశ్నించిరి. మరికొందరు, విచిత్రముగ ప్రశ్నల ననేకముల నడిగిరి. ప్రపంచమంతయు నొకసాంఘికవిధానముగ నేర్పడి, నానాజాతుల సంఘమే ప్రపంచ వ్యవహారములను కరిష్కరింప బూనినపుడు, హిందూదేశము సామ్రాజ్యము దాటిపోవుటకు ప్రయత్నింప నవసర మే మిండు నని, లోకమాన్యుడు సమాధాన మిచ్చెను.

కొంద రూహించిపలుల, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునండి భారతదేశము విడిపోవ జూచుట లేదనియు, సామ్రాజ్యమునందు స్వతంత్రముగ భాగముగ నుండజూచుచున్నదియు, లేబరుకక్షము వారు బాగుగ గ్రహించగలిగిరి. ఇక, భారతదేశపు స్వయంనిర్ణయ మేదను ప్రశ్న యుడియించెను. ఐదైండు దేశపు స్వయంనిర్ణయ మెద్దియో కనుగొనుటకు, బ్రిటీషు వా లేర్పరచిన విషయ కన్యెన్నను సభను లోకమాన్యుడు దాహరణముగ జేపెను. బ్రిటీషువారి కిట్టి శ్రమ నొసగకుండనే, అయిదువేలమంది ప్రతినిధులకు పైగ గూడిన కాంగ్రెసు సభవారే, తమ స్వయంనిర్ణయ మెద్దియో వ్యక్తపరచిరి. దానిని సఫలపరుప మని లోకమాన్యుడు గోరెను. కాంగ్రెసు తీర్మానములను లోకమాన్యుడు గూర్చి ప్రయోగమునను మార్పడలంపలేదు. లోకమాన్యుడు ముప్పదిమూడుకొట్ల భారతీయుల పక్షమున మాటలాడెను గాని, తన యొక్కరి కక్షమున మాటలాడలేదు. అందుచే, లోకమాన్యునిపండి ప్రతిభాశాలియైనను, ప్రజల యాజ్ఞలను మీరి నడువనేరదు. ప్రజాపరిపాలనపు ముఖ్య సూత్రమిదియే. వ్యక్తుల బుద్ధివర్తిమాణము నెవరు కొలిచి చూడజాలరు. అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము కొనసాగుటయే, స్వపరిపాలనపు మూల సూత్రము. ఆ సూత్రమును లోకమాన్యుడు సూటిగ నవలంబించి, మాతృసేవ నొనర్చెను. కాంగ్రెసు సభిగౌరవమును కాపాడెను. కాంగ్రెసు సభయే, అఖిలభారత జాతీయ ప్రతినిధులమని, లోకమాన్యుడు విదేశములందు చాటగలిగెను.

లేబరుకక్షమువారికి కొలది వత్సరములలో

సభిచార పదవియం దుండక బోరు. ప్రస్తుత సంస్కరణములలో ప్రతిపాదింపబడిన పది వత్సరముల కంటే కాల కరిమితి వారి ప్రయత్నముల నడ్డగించజాలదు. కలనల్ వెజ్టివుడ్లగారు కామర్సు సభలో నీ విషయమును గూర్చి ముచ్చటించియే యుండిరి. ఇంతకన్నను ప్రజాశయముల కనుగుణ్యముగ బిల్లులు తా మధికారమున కేతంచునపుడు, నిర్బంధించెదమని లేబరు కక్షమువారు లోకమాన్యుని ద్వారా హిందూదేశమునకు తెలుపుచున్నారు. ఈ వాగ్దానమును షిశ్యసింహవలసిన యవసర మేమిగలదో, కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఇంతకుముందు ప్రభుత్వమువారిచే జేయబడిన ముఖ్య వాగ్దానము లనేకములు చెల్లించబడని మాట నిజమే. లేబరుకక్షమువారు కూడ తమ వాగ్దానమును చెల్లించ ని యుడల, పై వాటిలో నిది యొకటి యగును. కాని యీ మార్పుల జరుగకుండ, భారతీయులు కొన్ని యవకాశముల నుపయోగించవచ్చును. ఆంగ్లప్రజల నివేషమును ప్రబోధించవచ్చును. ప్రపంచదృష్టి కీ విషయము దీసికొని రావచ్చును. నానాజాతుల సంఘమున కీ విషయమై నివేదించవచ్చును. సక్రమాంతరణమునకు మార్గము లిప్పుడు విస్తరింపజేయబడినవి. రాజద్రోహరోపణ నికమీద శాసనబద్ధముగ నాంతర్యము నలుపువాడై సులభముగ మోపుట వీలుండదు. శాసనానుగుణ్యముగ వీలగుమార్గముల నన్నిటిని, భారతీయు లుపయోగించి, నిరంతరకృషి చేయుచుచో, లేబరుకక్షమువారు తమ వాగ్దానములను చెల్లించి తీరుకరని లోకమాన్యుడు వెల్లడించెను.

అన్యుల వాగ్దానములపైననే గాక, ప్రజలు తమ స్వకీర్తిమీద నెక్కుడుగ నాధారపడి యుండుట ముఖ్యము. ప్రజలు సంపూర్ణస్వరతి పాలనమును త్వరలో సంపాదించుటకు ప్రయత్నముల నిక్పటియండియు, ప్రతిపర్యయాల, లేబరుకక్షమువారు సాయపడుటకు వెనుదీయరు. ప్రజ లేనూత్రము వెనుదీసినను, లేబరుకక్షము వారును ఉపేక్ష వహించుట సహజము. లోకమాన్యుడు దెలిపినటుల, వాల్మయిను వత్సరముల వరకు, ప్రపంచమునం దంతటను అశాంతి వెల్లి విరియును. పాశ్చాత్య ప్రపంచమునేక యిడుమలకు లోనగును. వేరొక ప్రళయ సంగ్రామముద్భవించుటకు సాధ్యము కాదు. కాని, ఆర్థికముగ పోరాటము మికిమీరక దృష్టము. కార్మికులకును, ధనవంతులకును సంరంభ మారంభ మయినది. ఈ సంరంభము సంతృప్తికరముగ సంతమొందినగాని, ప్రపంచశాంతిశాశ్వతముగ చేకూరదు ధనవంతుల మూలమున బాధ నొందుచున్న కార్మికులు, తమ వలె బాధనొందుచున్న నన్యుల జూచి, సానుభూతి జూపుటలో వింత ఎన్నియు నుండదు. పునర్నిర్మాణము కలుగుటకై పాశ్చాత్యప్రపంచమున ప్రసవవేదన ఆరంభమయినది. ఇట్టి పరిస్థితి సమయమున, ప్రాచీనచరిత్రల యవకాశమును భారతదేశముపయోగించికొనలేదేని, నది సాగరిక ప్రపంచమున వెనుకబడిపోవును. దాని అభివృద్ధి త్వరలో నెఱవేరజాలదు

అందుచే ఆంగ్ల దేశమునందే గాక, అమెరికా, ఫ్రాన్సు మొదలగు దేశములందు సహితము, భారతీయులు తమ యత్నములను కొనసాగించవలయును. లాలా లజపతి కాయి గారు అమెరికా సాయుక్తరాష్ట్రములలో జెబ్బడింటికి తైగా స్వరాజ్యసంఘములను నెలకొల్పి, ఆదేశపు ప్రముఖుల సానుభూతిని సంపాదించుచున్నారు. వారి ప్రయత్నములకు భారతీయులు ధనసహాయ మొనర్చుట యవసరము. కార్యఫల సిద్ధి ధన

శ్రీ లక్ష్మీవరసమృత గారి గావవిద్యా ప్రదర్శనము:—పన్నెటిసాము కలము చల్లారుకొన్నామి శ్రేష్ఠి గారి సొందవ్యమహిమలో యువవయస్వత సంఘము వారి యాజమహస్వయిన బెజవాడవిశాసికలకు శ్రీ లక్ష్మీవరసమృత గారు తిమ్మయొక్క సహజ గానమధుర్యముచేత విభిన్నులగు ల్లర వానందపరమకులై తీసిరి. సభాధిపతులు క్రిక్కిరిసిపోయెను. ఆసంద్యమున చెన్నపురిలోని గాతకళిభానులు లగ్నేకులు విచ్చేసి సభసలంకరించిరి. వ్యాజ్యులై శేషగిరి అయ్యరుగారు ఆధిపత్యమునవహించిరి. గొ. శివానందమూర్తి నవాజిశిష్యురుగారు రావుబహదూర్ కణ్ణకశ్రేష్ఠిగారు ము. రా. శ్రీ చల్లూ పిడుకాన్నియ శ్రేష్ఠిగారు యిచ్చుకుర్రులులులనే కులూహుడ సభకు విచ్చేసిరి కణ్ణకశ్రేష్ఠిగారిచే గాయనియనికి బహుమానము చేయుటన బంధుగారు పరకము ఆమె కొనుగడు అగ్రాసనాధిపతిగారు ఆమె గానమధుర్యము, అత్యంత మని కొనియూకుడు అగ్రమున కొనివడి పునర్వహించిరి. పిమ్మట సంఘకార్యదళిలగు ము. రా. శ్రీ వి. గోపాలకృష్ణుల రావుగారు, సభకు వ్యాజ్యమును గ్రుత్తై శేషగిరి అయ్యరుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించినందుకు వాకి శృంగభట్టాచార్యకండనశులు సమర్పించుచు, కురుస్వామి శ్రేష్ఠి గారు ప్రజల యుపయోగాధము అసమానమై సోమధ్వనివలన రిచ్చించి సహాయము చేయుచున్నందున వారి హనులు తరతరములవరకు సంస్కరణీయమని అభినందించుచు వారు చేసిన సహాయమునకు సందనముల నాచరించిరి. అంతరంగా వ్యాజ్యమును గ్రుత్తై లిరువురు పుష్పమాలాలంకృతులు గాబుడుండిరి. పిమ్మట చెన్నపురిలోని కుశ్రాశిద్ధ గావవిద్యాంను రాలకు శ్రీమతి బెగుళూరి లాయ గారు వాచకురాలగు పుష్పమాలతో సలంకరించిరి. సభ రాత్రి 9 గంట వరకు నిరంతర గానమధుర్యముతో జయభద్రముగా జరిగెను.

ప ది పో ల ను ం ది వి శ్లే యు ట

అంగు డేజీ అన కనే రాయభారమునుకప్పి భిన్నాభి
ప్రాయములను వెల్లడించుట వలన చాలిచిదాకరము. నీకున్న
టికి యేకీభవము గలగజేయవలెనని ప్రయత్నించును కృ
కృత్యులను కావాలక పోతివి. మన అంగు మిత్రులనుద విక
మర్ది మరసరమని సలహానిచ్చిరి. కాల్గెను రాయభా
లలోనే భేదభావము ఉన్నదని కొంద రసత్యముల బ్రకటిం
చిరి అట్టి భేదము లెంత మాత్రము లేననియు, పట్టు నాడిని,
నాకును అసలే భిన్నాభిప్రాయములు లేననియు నేను నెక్కి
వక్కాణించుచున్నాను. అన్ని రాయభారములును కాల్గె
ను రాయభారము డేజీల భావములను వ్యక్తీకరించు
చున్నదని అంగీకరించిరి. కాని తాము మాత్రము వీరి అభిప్రాయ
ములతో నేకీభవింప బాలమన్నిచాడింగి. మన విధానము
నంగీకరించువారు లేనప్పుడు, మన ధీకృతి ప్రాయభ్యుతము మీ
దనే మన మాధారపడుచుండుము. (హాసము). పంజాబు విను
యములోనైన వీరెల్లరకు వికమత్యము కుదినదా? లేదు—
ముమ్మాటికిలేదు. (స్మిగ్గు, స్మిగ్గు అను కేళలు). పంజాబు గోని
నిగ్గుంధితులను ముందు వదలవలెనా, లేక కమీషను విచారణ
ముందు జరుగవలెనా యను క్రశ్న బయలుజేరినది. కమీషను
విచారణయే ముందు జరుగవలెనని కొంద రభిప్రాయపడిరి.
(స్మిగ్గు, స్మిగ్గు, అను కేళలు) ప్రభుత్వమువారు మాద తాము నమ్మిన
నామ సంక్షుద్ధానము విందెమ్మిట్టివియు నిర్మించిరి. క్రమబ
లతాము నమ్మిన వారి నా విధముగ నేల రక్షింప
ప్రయత్నింపరాదో తెలియకున్నది. ఈ విధ
ముగ జెప్పినవారు కారాగృహము నెలుంగులుండుటయే యిట్టి
భావములను వెల్లడించుటకు గారణము ఇంటకుపూర్వము
రాయభాయలు అంగు డేజీల అధికారులను జూచి, సంతృప్త

స్వాధీనములతో తిరిగి వచ్చుచుండిరి. ఇప్పుడావధుని దెలిసి పోయితిమి. మేము మా సంక్షేమము ద్వివిధము ప్రజలకు నివేదించుటకు గాని అధికారము గాదు. ఇట్టివి యిదిగఱకెన్నడును జరుగలేదు. ఈ విషయమున బీసెంటుగారు, నేననుచు చూచుచున్నది. నీ సమయమున బీసెంటుగారు, నేననుచు చూచుచున్నది. అంగ్లేజీయుల నపరాధములను విడుదల చేయుచు రారని కారణము వాదించుచున్నారు. అది సత్యమైనది. తనకు పక్షమువారి ఉపాధిభావములను మేము నీకసభలను జరుగజేసితిమి. సభకు 500 మందియైన 5000 మందివరకు వచ్చుచుండిరి. అంగ్లేజీయుల భారతదేశ విషయము తెలియవు వామన భవన్యముల మూలమున బాధించుచున్నవారే! అందుచే అధికారవ్యవస్థలను బాటలు బడులును మనస్థితి గతులను భాగ్యం గ్రహించుటకు. మన మా గ్రామీణులకు మనస్థితి తెలియజేయుటతో మాత్రమే సుఖపట్టికెదలక, ఆమె వివాహమును విశేషములతో నూడ మన ఉద్యమవ్యాపకము గానియుటకై ప్రయత్నించుట కర్హమైనది. లాల్ బాబుల రాముగారు ఆమె వివాహమున చేయుచున్న వేర వర్తనావర్తనము. మేముగారి ఉపస్థానము జరిగినమీదల వారికృషి యచ్చు తెలివరకు ఫలప్రసవమంది యు లేటదగ్గరను. సర్వశక్తి సమ్యక్మున మాత్రమే ప్రతిష్ఠా కరము. తిమ్మలమున స్వాతంత్ర్యమును ప్రకాశింపజేయు నెల్లెడల వ్యాపించవలెనను ఆశయ గావనగుచున్నది. ఇది అన్నిదేశములకును అన్ని-కోర్కెలకును. ఆ కర్తవ్యము విషయము తిమ్మలము సంగ్రామములను గాక యీ ప్రతిష్ఠాపనా మూలమున జరుగగలదు. అట్టికోర్కె యొకట పాలిటి దేశములకు తమ కేసును తెచ్చియెడల వ్యాపకము జరుగక తప్పదు. ఇందులకు ప్రాప్తు, ఆమె వివాహము విశేషములతో నూడ మన ఉద్యమమును వ్యాపింప జేయుట కర్హము. మనము విరోధాదేశ స్థితిగతులను గమనించి వానిలను బాధించుచు పాండ్రు ప్రయత్నింప వలయును. లేనిచో యిదిగఱక మనలను బుద్ధిహీను లందురు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణ కావనము నిర్వికలమైనది. మన మింకను ఆంధ్రాదేశమున సాగి పరిచయములే! లే! మానవలయునా! కొంతకాలము కరకై నను మన మాంధ్రాదేశమున మానవల యునని కొందరందురు; కాని నేను వారిలో నేకీభవింపక. (వినుచు, వినుచు). మన మా స్వభావము, ప్రాచీనమున మధ్యచంద్రుడు కృషి జేసెననుచు గాని గాత్రము! ఒకసారి ప్రారంభించి నప్పు డా పనిని తుదకుట్ట బాదవలయును (వినుచు, వినుచు). సంపూర్ణ స్వరాజ్యము లభించువరకును మనము సంకృప్తి జేసి దిము (వినుచు, వినుచు). మనము సంస్కరణముల నిరాకరింపక; కాని నుపయోగించుము. మన సంస్కరణములను తిరస్కరింతురా, లేక ఆ గీతరంతురా యని ఒకరు ప్రశ్నించిరి. అంగీకరించుట గాని, తిరస్కరించుట గాని మాకుని కాదు. స్వయం నిర్ణయము మూలమున స్వయం నిర్ణయము సంస్కరణములను అంగీకరించుటయు తిరస్కరించుటయు పార్లమెంటు సభవారి వని అని నేను బదులు చెప్పితిని. ఆసభ వారు కాంగ్రెసు సభవారి రెండినవారి మొదటిగా ఒకే! లేనిచో మేము ఆభాగంకము నొందము. రాజకీయ స్వవహరములలో ఆభాగంక మనుమాట లేదు. లేదు పక్షము మిథు సహజము జేయ సంసిద్ధముగా నున్నది. వారి వాడుకను నా ద్వారా యీ సంక్షేమము మీ కింపి యున్నాడు "మీరు కృషి నిజమై చుండుడు! మీ యెడల మాకు సంపూర్ణ సాహభౌతి కలదు. అధికారము మా మాత్రమే ప్రసవించుచు ఇంకెంత మంది సంస్కరణములను మీకొసంగెదము." (కరతాళధ్వనులు). లేదు పక్షమునను, వారి వాదనలను విశ్వసించుచునా యని కొందరడుగు చున్నారు. నీ నిగాక యింక నెవరిని విశ్వసించ వలెను? (హాసము). అంగ్లేజీయులను లిదవరకు చేసిన వాదనములు నామమాత్రములైనవి. 1858 కంకర్షణమున జేయబడిన వాదనములు అక్షరమార్పణము మాత్రమే యున్నవి. లేదు పక్షమునను తనకుట చెల్లించుకొనక పోయినచో వీరి వాదనముల కంకరకంటె తక్కువ గతి పట్టును. (హాసము). మరియు, యీ వాదనమును లేదు పక్షము వారు మాత్రమే గాక, వారి నియోజక వర్గమువారు కూడ నిచ్చియున్నారు. అరుణేంద్రుని యొకట అల్పబ్రహ్మణ్యము యీ వాదన మీకు బడినది. ఏది యెట్లున్నను స్వయం సహాయమున నాభారతదేశ యందు టక్కునరము. అట్టివారికే సర్వేశ్వరుడు సహాయము చేయును. మనము మన హక్కుల కొరకు పోరాడుచున్నాము. మనము భారతీయరకు యెత్తించుటలేదు; అంగ్లేజీ వాంఛచే కృషి సజావులేదు; సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము భారతదేశమునకు లభ్య, మనకుట ప్రయత్నించుచున్నాము (వినుచు,

వినుచు) నేను స్కాటులాండునకు బోయి యుంటిని. అచ్చట స్కాటిషు హోములు లీగు యొకటి యున్నది. దానిని బాడగా నామితాశ్రయము కలిగింది. మీ కట్టి హోము యులు భారతదేశము నేను వాసిదగిలిన ద్వివిధ స్వాధీనములు యాజమాన్యమున స్కాటిషువారికేయును మరొకటి మనకు లేదనియు, అందులకై ఈ యుద్ధమును ప్రారంభమైనదనియు వాదించెను. ఈవిధముగ నే విద్వంసు, వేయి, అరేబియా, మొక పాటేమియు మన్నుకు దేశములలో, స్వాతంత్ర్యము ప్రజలు చున్నది. దీని సంతోషముచే మాడగా స్వరాజ్యాధికార స్వాధీన జ్యుతుడవలెను, ప్రపంచమందంతటను నున్నట్లు స్వయమున గలదు. ఒకటి మరొకటి బాటే అధికారమును చెలాయించు దివ్యము గదలిపోయినది. స్వాతంత్ర్య భావము నిండు వెలుగుతో ప్రకాశించు మనములు వచ్చినది. మనము సామ్రాజ్యములకు స్వరాజ్యమును పొంద నభిలషించుచున్నాము. అధికారవర్గ దుర్గమున రంగ్రహము చేయుదినది. అట్టికొకటి లోనికి పోరాదని ఆహ్వానము నైత్యుగతి వాక్యములే నైని జేయించు? (హాసము) మనము నిరంతర ప్రయత్నముల జేయవలసియున్నది. మనమీ తనమును పోగొట్టుకొనినయెడల మనమిట్టికి మనమే కాదు మనకును. మనవచ్చి భవను లెక్కను మనకు గావలసియున్నది. మన కార్య దీక్షలను స్వరాజ్యము సంపూర్ణ స్వరాజ్యము పడునై మత్సరములతోను రాగలను. ఇంకను అయిదు వర్షములలోనే లభింపగలదు నా సమ్యక్ము. (కరతాళధ్వనులు)

తరువాత ఆధ్యక్షులు కొంచెము సేపు, ఉపన్యసింపిరి. ఆధ్యక్షులకును, కర్తవ్యమును మనములతో గభ యిగి నె.

* * * * *

ఆంధ్రుల వికాస పత్రము.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకమునకు.

మహాశయ! మన శోభాదీర్ఘము కై ఆంగ్లేజీయుల నిరంతరకృషి సక్తి, మరల భారతదేశమునకు తిరిగివచ్చినందులకు ఆంధ్రరాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులకును మేము మీకు పూర్వము ప్రార్థన మగు ఆశీస్సము నొసగుచున్నాము. మనకెల్లకు జన్మభూమియైన భారతవర్షమునకు ఘన సేవయున్న, స్వాధీన రాజ్యమును వెల్లడించుచున్నారట అంగ్లేజీ ప్రభుత్వము నిద్రావము. ఇక ననేక పర్యావరణ లోకము నీవిధముగ కృషి సలిపెదరని విశ్వసించు చున్నాము. మీరు ఆంగ్లేజీమీదికి చేసినతోడనే ద్విరాంగము సభాసభ్యులను ద్వివిధ ప్రజల కెంతకలము భారమునై బడినది "ఇండియా" పత్రిక మూలమున దెలియుచున్నది; మీధర్మ నిర్వహణమును కృషి కరముగా నింపించినందులకు మేము మీకెంతయు కృతజ్ఞులము మీరు చేయుచున్న ప్రయత్నము తెల్లరవారే ప్రకాశమునకు నున్నది మీకృషియుక్క ఫలితమును గాంచి ఆనందించుదరకు మీరు సర్వేశ్వరు డామె రాజ్యముల నిర్వికలమైన గాక యిన్నిరాష్ట్రము యున్నాము.

కాంగ్రెసు కోర్కెలు సంపూర్ణముగ లభించునట్లు బాటలు కనుటే మన కామరూపముగ నీరు సంస్కరణములను ప్రజల నడుపలనే యున్నది. అందుల కన్ని పక్షములవారును మే ప్రార్థనముగ సహాయము చేసినది విశ్వసించుచున్నాము.

ఇప్పుడు మనకు లభ్యమైన సంస్కరణ విషయమునకై నను భావ ప్రయత్నముగ రాష్ట్ర నిర్మాణము జేయుట త్యక్తమగును ఆ ప్రయత్నమును నడుపుచున్నాము. ప్రజల రాజకీయాభివృద్ధి కిందుమును ముఖ్యముగ ననుసరింపవలెనని ఆంధ్ర రాష్ట్రము కాంగ్రెసు కమిటీవారి తలంపు.

ఇట్లు,

మదరాసు, } ఆంధ్రరాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు.
11-12-19 }

II

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకగారికి:- నాయకోత్తము!

భారతీయ రాజకీయ సంస్థాపనల కై మార్కెట్ యనం దగు జోషి మహాసభాపక్షమున, కాంగ్రెసు జోషి నెరంతర శ్రమకోర్కె జేసిన యొనర్చి తిరిగి మార్కెట్ యెదుట ఈ రాజధాని నగరమున ఉజ్వలమార్తె ప్రకాశించు నీతి స్వాగతము.

నలుబది సంవత్సరములనుండి నిరంతర కృషివలనను, అతీతభక్తితోడను, అపరిమిత మగు విధ్వంసముతోడను, భార

ఈ యుగ రాజకీయసభ్యులు అభివృద్ధిపరుచి, ప్రబలరాజీ కుల్యములకు జంకక, నిశ్చలమై, నిజమే జేరి గాంచితిరి. స్థూలవృద్ధి కగోచరములకు భావింపజేయు చక్కగ గుర్తుగి గృహప్రభుత్వమును నిర్మించి ప్రభుత్వ కాలానుగుణ్యముగ సర్వము కావ్యమునను పరిణమించునీనీన ధీమతు, నీత్రమును, ఎవరను నీవొక్కడనే యని చెప్పుట యతికామ్యై కావేరదు.

అనుమానమునకు, అపనివకు, హింసకును, పాలె, తుట్టుకును ఆంగ్లేజీయుల స్వాధీనములను పారింజుకలిగితిరి. నీవిజయము గాంచి భారతీయుల మనమే మెల్లర వాపొంగుచుండిమి. కనుకాపాంగ వీక్షణములతో, మనజులయొక్కయు, జాతులయొక్కయు, కర్మరహితములను వీక్షించు జేరితే నీకు దోడ్పడియుండురు. రిజిస్ట్రేషన్ మొకకేరకృషి నావమకు సాత్త్విక స్వభావముతో, తిక్కుంగల మావలతోలే అగ్రహారమున నిప్పుగ్రహము, దుర్భిమానమునకు లోనుగాక సర్వవేత్తలగు నావవలనే యుపాసించితి వీక్షి ప్రియున్నావే.

కర్మముగీ! భారతీయులలో స్వరాజ్యకాంక్ష జడయొకజేసినది నీవేదా! నైవై పూరిలకు కనుచెడలక, రాజ్యాంగమంతయు సర్వతోముఖముగా మార్చుచెందలె నని ప్రబోధించితిరి.

ప్రపంచములముగాని, ఆరివాదమునకును, దొరికి నజే నందుగ లస్తాయించి చేయుకాపు మిక గావనకును, సామరస్యము గల్పించి స్వాతంత్ర్యమునై పోరాడుచున్న భారతవర్షమునకు అమిత సాహాయ్య మొనర్చితిరి. భారతీయ కాంక్షాఫలసిద్ధికోటకు భగవంతుడు నిన్ను విరాయువుచేయు గాతీయము, భారతీయ భుక్తులందము నీనావీక త్రోవ బోయి కఫలయోగధు లగుచు గాతీ యనియు (బాధించుచు విరమించు

భవదీయ సోదరుడు
గా. హరిసర్వోత్తమరావు ఏ. ఏ.
ఆంధ్రరాష్ట్ర స్వరాజ్యసమితి సంఘ కాన్యధ్య.

ధరలు చాల తగ్గింపబడెను

గౌతా కంపెనీ,

రాలును బహు, చెన్నకట్టణము.

ఎల్లెక్టా వేలెండు, గ్రాండు, గౌతా లీడరువాచీ, టైమర్లు, క్లాకులు చాల తగ్గిన ధరలకు క్రయించుదును.

21-12-19 మొదలు 31-12-19 వరకు

5 కోట్ల మార్కు కొన్నిటికి ధరలు 100 కి 25,80 కంటెనగూడ తగ్గింపబడెను.

మీరు మా అంగడికి వచ్చిన మీకు మంచిలాభము కలుగును.

16 రాలునుబహు చెన్నకట్టణము

ఇదివరకీ రాజధానిలో జట్టి సాకర్ల మెన్నడును చూపడలేదు. కాన నీగొప్ప సమయమున ముఖ్యముగా నుపయోగించు. శ్రీలంకారము పునఃసంకల్పక.

Grand Reduction Sale

Gautha & Co.,

Rattan Bazar, Madras.

Of Electa, West-End, Grand and Gautha Lever Watches, Clocks and Time Pieces at Specially reduced Prices.

8 Days Sale
for 24 to 31 Dec 1919.

Some Goods Sold 10, 25, 30, 40, per cent.

Deduction on Prices marked according to the nature of Goods, since a large Consignment of fresh goods expected from factories.

You will be benefited by GOING TO OUR SALE ROOMS.

6, Rattan Bazaar, Madras.

Avail this Grand Opportunity. Ever Offered in this Presidency.

For Ladies a Jewel and for Gentlemen a necessity

ఇప్పుడే ఫ్యాంట్ల వేనాలు వచ్చినవి.		
వ్యాకట్య రు. 8-4-0	వ్యాకట్య రు. 210	రు. 8-8-0
స్వాక్ రు. 6-4-4	జిల్ 205	2-8-0
వాలర్ మెట్ 6-8-0	జిల్ 200	1-12-0

గిరి బ్రదర్లు, స్టేషనరీ, ట్రెజరీ, ముద్రాము.

విశేష ప్రకటనలు

[రైతుల వజ్రస్థి]

అందఱు

భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణములు:

ప్రభుత్వ పత్రము వర్స

అందఱు, డిసెంబరు 12:— భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణముల చట్టము ప్రభుత్వ పత్రములో రెండవసారి చదువబడునపు యాంధ్ర ప్రదేశ్ వర్స నేడుగూడ జరిగెను. కార్యకేళి ప్రభుత్వ గారిచేట్లు మొదటిసారి నెవ్వరైనా స్వత్యముల నిచ్చి యుండినట్లే సందేహంలేక భర్తీ కరణము చేసి యుండునని భారత మంత్రులను విచారించుటకు మోక్షార్థం కధికారముంద నున్నవను నవరణ బాగులేదనియు, భారతీయులు సామాజ్యమండలి తదితర రాజ్యములకు సమానముగ నుండగోరవలెనను భావ మంత్రులద్వితీ ఆరాజ్యములలోని మంత్రులద్వితీకి భిన్నముగ నందుట కంగీకరింపజాలరని వారు చెప్పిరి.

క్రూర ప్రభుత్వ గారు సింహా ప్రభుత్వ గారిని

ప్రశంసించుట

ఇంటికిలియేమియు బాగులేక చాల ఆందోళనముగ నుండునపుడు సింహ ప్రభుత్వ గారు చునన్ముకు చరింపనీయక నింత చక్కగను గుప్తముగను చట్టమును ప్రజల కెట్లుబయలు ప్రకటించియున్నారో నన్నదని క్రూర ప్రభుత్వ గారు చెప్పిరి. పరిపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము స్వల్ప కాలములో లభింపగలదను కొంతమంది రాజకీయ వేత్త లాశించుట మంచిదికాదని ఆశించుచున్నారే. మాటకు ఆస్థిరమైన పరిపాలనను కంటిపరిపాలనను భారతీయులకి లభించుటకు ఇంకా పురుషాంతరము వట్టునని అతని నమ్మకము. నూతన ప్రభుత్వ విధానమున ననేక మార్పుల నొనరింపబడునని కొందఱుకు కొలది సంకల్పములతోనే భారతీయులు ప్రారంభింపరాదు. ఇప్పుడున్న రీతి నీ ప్రజాభివ్రతకారము పది సంవత్సరముల వరకునే పరిపాలనను జరుగవలయును. సింహాజేత పరిపాలనములో ఇట్లగ విషయములనుగూర్చి పార్లమెంటు ప్రశ్నలకు నానాటికి తగ్గునని కలెండుచున్నాను.

సింహాజేత విద్యాభివృద్ధి

ని గూర్చి చెప్పెను తన నయోజకగా మేర్పడుటకు సింహాజేతములో విద్యకు చాల విశేషముగ వ్యాపింపజేయు వలయునని యతడు సెప్పించెను.

ప్రీతియోజక స్వార్థంత్యము.

ప్రీతియోజక స్వార్థంత్యము గూర్చి చెప్పెను భారత మైనిజుల సమితిల ఓర్వీరి కార్యకర్తలమును అతడు చాల దూరము ప్రశంసించెను. ఇంగ్లండులోని సింహాజేత కార్యా లయము నందందలను భారతీయులుగానే యుండవలయునని నూచనల నతడు ఖండించెను. మాంపేగుగారి చట్టములను సమాజమునందఱు అతడు విశేషముగ ప్రశంసించెను. ఈ చట్టము కొంతసామాన్యముగ నున్నను చివరకు దావలన భారత భూమికిని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును చాలలాభమును కీర్తియు గలుగ గలవని ఆశించుచు చెప్పెను. (అభినవాను).

సి జెన్మాను కృత్యపుగారు

చట్టమును చాల తీవ్రముగ విమర్శించిరి. ఈ చట్టము సింహాజేతకాంతికి భంగము కలిగించునని చెప్పెను. ప్రభుత్వ పత్రము వర్స వారు విచారించిన చట్టములలో నెల్ల డి చాల ఆపా యోగవలయునని. అంతిముగాక చాల విక్రయించి కూడ కావచ్చును.

ఈ చట్టము భారత ప్రజా సామాన్యము కొరతదనియు, అంగ్లభాష నత్యసంవిద్యకొలదిరందియే దాని వాంఛించుచు న్నారనియు నతడు చెప్పెను. ఇప్పుడు సింహాజేతద్వితీ చాల సంక్లిష్టముగ నున్నది. ఈ చట్టము నివృత్తిలో కానియింపవలస అచటికి విచ్చి కాభిగారి యు ద్యోగి యు అందరికి కు పదము గలుగును. మంచి అనుభవము గల భారతీయుని చేతికిర వని చేయుట కేసినియు ఉద్యోగియు నధ్యంతరము చేకగు కాని, అంతగా ఆధ్వరములేని వారి యుద్ధేవులను, యాభ్యుదయ నని జేసినాత్రేములు కా నవలెను. చున్నించుటకు వారంగీకరింపజాలరు. ఈ చట్టములను ఉన్నత ప్రభుత్వమువారి యధికారము చాలవిశేషముగ తగ్గి పోయెను. రాజకీయనిగారి కింక ననేక ఉత్తమాధికారము

అన్నవి కాని చాలవిపరీతనిరధభావము గల భారతీయననభ వు ప్రతికారముగ నతడు వాని నుపయోగించుచుండజాలరు. చిట్లుగా దుర్భియ లెన్నియో యున్నవి. సింహాజేతములో నత్యంతమగు వారి సాత్వములలో వెక్కిరికి బాయుట కమిటివారి సూచనలు భిన్నముగ నున్నవి. బాధాకరముగ నుండవలసి చట్టము నవరింపబడునని యత ధానించుచున్నాడు.

సెల్వేర్ను ప్రభుత్వ గారు

సింహా గారి కిట్టి కష్టస్థితిలో నుండ నట్టియుపన్యాసము నిచ్చునందుల కతని ఆభినందించి ఇట్లనిరి. “ఈ చిట్టనకు వ్యక్త తెవరును జవాబుదారులుకారు. ఈ బాధ్యతంత్రము ప్రభుత్వ మువారిది. బాయంటు కమిటివారు పీఠికాంబెట్లున్నదో అట్లే నడచుకొనిరి కాని దాని కంతమాత్రము భిన్నముగ ప్రవర్తించ లేదు. చట్టములోని గవరణలకు నేనే జవాబుదారుగ నుండు నెడల నీ చిట్ట మరయుక రీతి నుండియుండును. సింహాజేత ప్రభుత్వములో నే నేమియు ప్రమేయము గలిగించుకొన నుం దును. భారతీయులను మాగ్గురని సింహాజేత ప్రభుత్వమున జేర్చుట మాత్రము చాల తెలివైనది.”

ద్యుద్ధృతపరిపాలనమును తాను చాల విశేషముగ బల పరచెదననియు నతడు ఇంకెయో సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగియుల ను చాలదూరము ప్రశంసించెను. భారతీయులలో కొంతమంది సివిలు గర్వీసు ఉద్యోగియుల నెదిరించుట బాగులేదని ఆశించుచు చెప్పెను. ఉద్యోగియ వగ్గ సావర్థ్యమును ఆదర్శ ప్రాయముగ బెట్టుకొన నుండెను. న్యాయకాంతి సంస్థాపన ములో తప్ప తక్కిన విషయములలో చిన్న చిన్న తప్పులను చేసి దిద్దుకొనుటకు నాకు ప్రజల కవకాసము నిచ్చుచుండ వలయును. కాని అట్టి తప్పదములు మిలిమించి ఆపాఠకర ములు కాకుండ మాత్రము వారు చూడవలయును. అదియే భారతీయులకు స్వపరిపాలన పద్ధతుల జేర్చుటకు మార్గము. ఇదివరలో కంటే నికయుండు సివిలు సర్వీసువారు భారతీభూమి కిని సామ్రాజ్యమునకును గొప్పసహాయ మొందింపగలరు.

భారతీయులు రౌలటు ఆక్టు విషయమున బాల్వీక వైఖరి అంగ్లేయులలో పెట్టుచుండి నుమాను గలిగించిన దనియు, భారతీయులేమైన పట్టుటకు ముందు తామేమి మాట్లాడుచు న్నారో, వైదేకులువారి కని యెట్టియాభిప్రాయమును గలిగిం చునో కాగ్రతగా నాలోచించుట మంచిదని సెల్వేర్ను ప్రభుత్వ గారు చెప్పిరి. (నవేషము)

దొనింగు స్త్రీలు సభ.

అందఱు, డిసెంబరు 18:— దొనింగు తెల్లిగ్రాపు క్రిత యిట్లు ప్రాయమున్నది—దొనింగు స్త్రీలు సభాభివ్రతముగ బ్రిటను, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ ప్రధాన మంత్రులును, ఆమెరికా సం యుక్త రాష్ట్రముల ప్రతినిధియును గలసి ఒక కాన్ఫరెన్సు జేర్పబడియె. క్రీస్తును నెలపులలోపల నీ కాన్ఫరెన్సు స్వార్థములలో సమావేశము కాగలదు. ఈలోన ఉన్నతసభవారు వారవనిని కొనసాగించు చున్నాడు. దానియందు నిర్మాణము మూస మారకవచ్చును.

అందఱు, డిసెంబరు 12:— పరామచారి కలన తెటరు గారికి క్రింది సమాచారము వచ్చెను. బ్రిటిషుపరామ ప్రతిని ధులు మాత్రమేగాక ఇటలీ విజ్ఞానాగమంత్రులు, ఇటలీ అమెరికా రాజాభివ్రతము దానిగుండ్కిఃభవ బోయిరి. అద్రీమేటిక్స్ యన్యాయస్థాన నుండ కర్పింపబడినది.

సింహాజేత పరిశ్రమలు

అందఱు, డిసెంబరు 12:— సింహాజేత పరిశ్రమల ఆభివృద్ధికి సంబంధించిన సమస్యలు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికత్యము చేయబడునెయోయను భయమునుగూర్చి డిప్యూ గారు మైయునప్రతికయం చిట్లు వ్రాసిరి. బెంగాలునుండి తెలి పిన యసత్వతే ఆలస్యముగ వచ్చుటవలన ప్రజలసభలో అందు విషయమై యొక సవరణ నుపపాదించుటకు విజ్ఞానాగమం ను కాని ఆయుపసాదనము ప్రభుత్వపత్ర కంపబడును.

స్వేచ్ఛా వాదులు; ప్రభుత్వమువారు

అందఱు, డిసెంబరు 12:— లాయడు జార్జి గారికికల నిచ్చిన యుపన్యాసమును విమర్శించుచు మాంచెట్లయో ఆ స్పీచ్చునువశము టిట్లు తెలియ బరచెను. 1916 వ సంవత్స రములో కంటే పెట్టిన సావర్థ్యముతో మిక్రమండలి వారి విధాన మెన్నడు నడపింప బడియుండ లేదు. ఆ సంవత్స రాంతము సరికి క్రొత్తుల కత్తి పూర్తిగ చేతిపోయెను. అప్పుడే విషయము తగ్గుగలభించుటకు తన యేర్పాటులూ నంప

బడినది. మిక్రమగ్గ మేర్పడనది జేతము పాలించుట యసా భ్యమని ప్రధాన మంత్రుగారు చెప్పిన దానికి తాను సమ్మతించ రని ఆస్పీచ్చు గారనిరి. స్వేచ్ఛావాదులు జేతము నేలుటకు పూర్తిగ తగియిన్నారని వారి నమ్మకము.

స్వేచ్ఛా వాదులు, మిక్రమ మంత్రులవర్గము.

అందఱు, డిసెంబరు 12:— ఆస్పీచ్చు గారు వ్రెస్టను సం దివ్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి స్వేచ్ఛావాదుల కక్షను మిక్రమ మంత్రుగారిభూమలలలన పూర్తిగ నమయగా లేదా యను గొప్పచిహ్నమిచ్చును లాడుకబాట్టి గారు స్వేచ్ఛావాదు లకు తెచ్చివెట్టిరి. జేతమునందలి స్వేచ్ఛాభివృద్ధి యాకాంక్షలు తమధర్మమును విడనాడవలెనే స్వేచ్ఛాకు నంత కుండించుట యే త్రేణుస్వరము. నేడును మరీగొరతుండి ము స్వేచ్ఛాకు తును మరల నున్నారముగ నెలొల్ప నెంచుచున్నాను.

సింహా ప్రభుత్వ, భూమి ప్రదానాధ పనుగారలు.

అందఱు, డిసెంబరు 18:— సింహా ప్రభుత్వ గారును, భూ మి ప్రదానాధ వానుగారును ద్యురాలియన్స్టీమరునో సిం హాజేతమునకు పయనమిచ్చెను. డిసెంబరు 27 క తేదీని వారు మార్చలీసుకుండు మైని తెలిపి: ఓడ నెక్కెదరు. తిరిగి మే నెల లోపల వారు ఇంగ్లండునకు రానించుచున్నార.

ఆ గాభాను గారి యాభ్యుదయమున ననేకమంది భార తీయులు మాంపేగుగారికి చిట్లు విషయమున జేసిన కృషి కై కృతజ్ఞతను తెల్లకంచుటకు వెద్దవించు జే నెదను.

అ. లెగ్గాల్మయ ప్రదర్శనము.

ఫ్రాన్సు, డిసెంబరు 10:— ఈ ప్రదర్శన గానుజేతము మరల యధారీతికి వచ్చునట్లు జేయుటకు చిట్టిపురవాను అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనము నెలొల్ప నెంచుచున్నారు ప్రదర్శనము చాల వెద్దదగనుండును. రాజోపు మే నెల యందారంభమై అక్టో బరు వరకుండును. ప్రపంచమందలి ఆన్ని జేతములవారును దానికి తొద్దదెదయు వాదాము చేయుచున్నాడు.

బ్రిటను ఫ్రాన్సు జేతములు.

ఫ్రాన్సు, డిసెంబరు 10:— మేవాను విజెన్సీ వారి ట్లు తెలియబరచుచున్నాడు. క్లెమెంకో గారు అందఱున కేను చున్నారను సంకతి సభికారులు ప్రకటించిరి. నాతీసమితిలో వివిధ జేతముల న్యోగ్యత సమాధానముల నొందియుకొనునని యు, నేలుబ్రిటను, ఫ్రాన్సు ఇటలీల ఒక బిడెంబడిక నెంప రించుకొనుననియు న్యాయరీసు లో కొంతమంది అనుకొను చున్నారు.

ఫ్రాన్సునందలి ప్రస్తుత ఆర్థికస్థితి గురించి క్లెమెంకో గా రనేక సమస్యలను చర్చించెదను. ఆర్థిక సమస్యలను గూర్చి గలుగు అభిప్రాయ భేదములను ప్రధాన మంత్రుగారు నివృత్తి చేయ ప్రయత్నించును. ఈ సమస్యలకును ఫ్రాన్సు ఇంగ్లీషు విధానమునకుండు చర్చింపబడును. జర్మనీ ఆస్ట్రీయుల విష యమున నొక నూతన సమాధానము చర్చించబడును. జర్మనీ నిష్పిమిత్రముగ ఫ్రాన్సు వెర్రియనెడల ఫ్రాన్సుకు సహాయ మొందించుటకు బ్రిటను ఆంగ్లీకరించెను.

అమెరికా

అమెరికాపనివారల సమ్మెకట్టు.

వాషింగ్టను, డిసెంబరు 12 — బాన్సుకాభివృద్ధికు గార్పిట్టగారు సమాధాన నూత్రమున కంగీకరింపజాల నందున కనిక రాజీనామా నిచ్చిరి.

అ|| సం|| రాష్ట్రములు మిక్రమండలి జేతములు.

అందఱు, డిసెంబరు 12:— యూయోనైటెడుండ్ల డెయి లీకానికల పత్రికెట్లు తెలిపెను. యుద్ధములో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు మిక్రమండలివారికిచ్చిన ఋణమునై నియవలయు నెట్టిని మాను సువత్సరములవరకు చెల్లింప నుం డుటకు అ|| సం|| రాష్ట్రముల ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు;

సంధి యేర్పాటులు

వాషింగ్టను, డిసెంబరు 12:— వ్రెసిడెంటు విన్సన్ గారు తిరిగి చర్చించ గోరగాని సంధి యేర్పాటులనుగూర్చి తర్కించుటకు విలులేదని నె నేటరు లాడ్లిగారు చెప్పిరి. తిన్న

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS.]

Peace Celebrations.

In the Provinces.

At Hyderabad.

HYDERABAD, December 16.

This morning in connection with the peace celebrations inter-school athletic sports took place at Fateh Maidan from 7.30 A.M. to 11 A.M. On arrival Sadru-Azam Sir Ali Imam who is also the president of the Peace Celebrations Committee was received by the Chief Officers of the Educational Department. He watched the sports from the stand. A little later the Hon'ble The Resident arrived and at the close of the sports on the request of the Sadru-Azam distributed prizes to the winners.

Sir Stuart and Lady Fraser gave a garden party yesterday in the Residency grounds. The Residency bazaar was 'en fête' with a festive crowd. The Residency guests included the high officials of the State and of the Residency as well as prominent noblemen and gentlemen, Hyderabadis and British and a few ladies. The Resident asked Sir Ali Imam to support him at the ceremony of conferring the honours, medals and certificates bestowed by the Government of India for public services and introduced the leading recipients to him. Both the war services and in the matter of recruiting and peace services as in the influenza epidemic were thus recognised. The ceremony was simple but impressive. At night there were illuminations and a display of fireworks in Hussain Sagar Lake. The whole of the west bank of the lake extending over four miles was a blaze of light. Secunderabad was beautifully illuminated as well as the Char Minar and all Government and public buildings in Hyderabad. Some of the little hills were picked out in lines of light which were visible for miles around.

At Secunderabad.

SECUNDERABAD, December 17.

The peace celebrations in Secunderabad were conducted in a truly magnificent scale, thanks to the personal solicitude of the Hon'ble the Resident and the painstaking work of the Special Committee appointed for the purpose with Major Moeck Macon, Assistant Cantonment Magistrate as Secretary. The programme opened on the 13th morning when the semifinals of the peace celebrations hockey tournament was played before a crowd numbering over six thousand. This was followed by the laying in of the foundation stone of the Secunderabad War Memorial by Sir Stuart Fraser. In the afternoon military sports on grand scale were held. These were witnessed by more than twenty thousand people. Considerable enthusiasm prevailed when Sir Stuart Fraser, who had entered the Officer's handicap running the race, won it. On Sunday thanksgiving services were held in all churches and the poor and the needy were clothed and fed. On Monday morning the final of the hockey tournament was played before a record crowd, Resident and General Smith being interested spectators. After a splendid game the Nizam's College Team beat its opponent the Cavalry Brigade Signal Troop. Cups were then presented to the winners and also to those who had succeeded in the various events of Saturday's sports. General Smith delivered a short speech congratulating the prize winners and paying a tribute to Sir Stuart Fraser for the guidance and inspiration given by him to the Peace Celebrations Committee. Later in the evening there was a garden party at the Hyderabad Residency. This was followed by fireworks on the Hussain Sagar Tank. There was splendid illumination in all principal highways in the town. The celebrations were brought to an end yesterday with a children's mela held on the parade ground. A message from the Resident was read to the children. This was followed by a march past of all school and a procession of decorated cars. All sorts of amusements were provided and sweets and fruits were distributed to the children.

At Bangalore.

BANGALORE, December 17.

Celebrations in connection with the peace concluded today. Yesterday afternoon an excellent program of aquatic sports was gone through in Ulsoor Lake and was witnessed by a huge gathering. This was followed by magnificent illuminations and interesting display of fireworks. This morning there was a demonstration by school children and prizes were offered to war models prepared by the pupils.

At Trivandrum.

TRIVANDRUM, December 17.

Peace celebrations in Travancore terminated yesterday. All public and private buildings at the capital presented a gay appearance during all these days. Thanksgiving services on an elaborate scale were given in temples, churches and mosques under special instructions from the Government. The poor were fed in different centres of the State. School children throughout the State were given a sumptuous treat at Sirkar cost. The inmates of the jail reformatory and asylums were also sumptuously fed and sports were conducted on the police maidan grounds last evening. The Dewan, the Resident, Mrs. Braidwood and other ladies and gentlemen both European and Indian attended the show. After the sports were over Mrs. Braidwood gave away the prizes.

All the details of celebrations were carried out to perfection, the Dewan paying minute personal attention to each item. The Resident specially arranged for a dramatic performance and dance at the Residency which His Highness the Maharaja attended. Major Oakes, Commandant, Nair Brigade is giving a dinner to-night.

At Nagpur.

NAGPUR, December 16.

The peace celebration day was observed here yesterday. Their Majesties' Portraits were garlanded and were taken in procession from Kasturchand Daga's Pavilion to the town Hall. Corn was distributed to the poor and sweets were distributed to the schoolboys. All Government buildings were illuminated.

At Bombay.

BOMBAY, December 17.

His Excellency the Governor and Lady Lloyd watched the second day's contests in military sports which were decided in the afternoon and on conclusion Lady Lloyd

distributed the prizes. The buildings were again illuminated in the evening and peace celebrations ended with a highly successful dance in the Town Hall in aid of the Queen Mary's Technical School for disabled Indian soldiers.

At Poona.

POONA, December 16.

Most of the Government buildings and European shops were illuminated last night on the occasion of the peace celebration. In the afternoon a peace regatta was held at the Boat Club, Roachville, where Lady Marshall, wife of the General Officer Commanding Southern Army, distributed prizes to successful competitors. Late in the evening there was a carnival by Sappers and Miners, Kirkee, with open air cinema for Indian troops.

The Punjab

East African Indian Situation.

Report By Mr. Andrews

LAHORE, December 16.

Mr. M. K. Gandhi has received the following cablegram from Mr. Andrews who is at present in East Africa, at Nairobi:—East African Indian situation now most critically dangerous because a united attempt is being made by European Associations to close the door against future immigration and to stop Indian franchise. The chief reason is stated to be that through Indian contact depravity is the result not advance under Christian western civilization. The Government Economic Commission Report recently published, takes the same attitude mentioning specifically Indian moral depravity and approving South African exclusion policy. Intense indignation is expressed here by the local Indian Congress gathering which was remarkable for its weight and numbers. I have decided to stay on urgent request till January here. The Congress Committee decided in my suggestion to abandon claim for preferential treatment in German East Africa while demanding complete continuance of all existing rights. Circulate and explain the situation.

Mr. Gandhi on the Situation.

Mr. Gandhi in explaining the position states that anti-Indian agitation in East Africa is utterly unscrupulous and lacks even the plausibility that attaches to kindred agitation in South Africa, for the European Colonist in South Africa claims South Africa as his home and further claims that he is the pioneer settler; whereas in East Africa the European can advance no such claim. He is there purely and simply for exploitation. It is the Indian who was the pioneer settler in East Africa long before a single European set foot on East African soil. Before the uplands of East Africa were developed through Indian Labour, European greed had found no scope for itself; but now that Nairobi affords a beautiful climate and unlimited opportunity for game, the European has become impatient of the Indian merchant and landed proprietor. It is impossible to tolerate any diminution in our right to emigrate to East Africa to settle there and to exercise even political influence. It is to be hoped that the Government of India and the Imperial Government will jealously guard the rights of Indians in East Africa and that public bodies throughout India will speak with no uncertain voice upon the question.

Secunderabad War Memorial.

SECUNDERABAD, December 17.

The Hon'ble the Resident Sir Stuart Fraser, K.C.S.I., C.I.E., laid the foundation stone of the Secunderabad War Memorial last Saturday. He delivered the following speech:—The sentiments which have inspired our community to erect the war memorial of which I am about to lay foundation stone as the first and fitting act in our peace celebrations are common to the hearts of us all—thankfulness to Almighty God for delivering us our families, our country and the whole world from the gravest danger which ever threatened liberty and humanity, pride in the valour and constancy displayed in the great war by all the water races and peoples who owe allegiance to our King-Emperor and above all gratitude to the many thousands of gallant men who gave their lives to win for you and me the inestimable blessings of a victorious peace. Nor are these sentiments a matter of the moment only but we wish to perpetuate them in the shape of a permanent memorial which shall stand as a reminder to future generations of the glorious dead and the cause for which they fought and made the great sacrifice. Many such memorials will rise throughout the Empire. Nowhere is it more appropriate that a duty should be done and done well than in Secunderabad which is one of the greatest military stations in India. In the course of years no small proportion in the Indian army has passed through our midst and the intention is that the names of as many as possible of the regiments which have been stationed here should be recorded as part of the memorial. First in the place of honour of course will stand those regiments which went direct from Secunderabad to the war earliest among whom were 2nd King's Shropshire Light Infantry, the Royal Inniskilling Fusiliers, 6th Jat Light Infantry, 1st Brahman, 94th Russell's Infantry, 88th Carnatic Infantry, 83rd Wallajahabad Light Infantry, 20th Deccan Horse, 34th Poona Horse, Battery, Royal Horse Artillery ammunition Column. All these gallant corps achieved fame on various fronts. Some alas, have almost ceased to exist, as we know them, so heavy was the toll exacted from officers and men on many a hard fought field.

But a regiment is an entity which never utterly perishes either in body or in soul and when in time to come perchance the successors of these heroes return to Secunderabad bringing their old colours adorned with their fresh battle honours, let them find that we did not forget the debt we owe to the gallant regiments, British and Indian, which set out so cheerfully as brothers in arms to fight for us who remained behind in security. Thankfulness, pride and gratitude in boundless measure each and every section of the community may equally express and I feel confident that we shall strive to make our memorial one worthy of Secunderabad, a town of no mean reputation as a place of arms. Nay, more shall not the spirit in which we co-operate in this work render the memorial column that will rise from this spot a symbol at the same time of that unity and brotherhood between Indian and Englishman which to-day finds fresh expression in the epochmaking Act that the British Parliament has just passed with unparalleled unanimity as the first

stage in the measured progress of India towards responsible Government. Never did causes combine so propitiously and for getting all minor matters which divide, we may well unite in hearty goodwill to celebrate the great peace and to honour the memory of our common heritage, the glorious dead who laid down their lives for us in the great war.

News in Brief.

At its general meeting held last evening with Mr. E. B. Joshi in the chair, the Deccan Sabha, Poona, resolved to mark its sense of appreciation of the services rendered by the Hon'ble Mr. Sastri in the cause of Indian reforms in England, by presenting him with an address on behalf of the Sabha. Other bodies and associations that may desire to co-operate with the Sabha are welcome to do so. The presentation will take place sometime in January on Mr. Sastri's first public arrival in Poona.

At the High Court Sessions to-day Mr. Justice Walmley and a common jury were engaged in hearing a case in which Thomas Robson Thornton was charged with cheating, dishonestly inducing delivery of property and forgery of valuable security. The charge against the accused was that on the 11th September, 1917, he with one F. A. Wilson, went to the Howrah luggage room and claimed two boxes marked "Sharp" despatched from Dehra Dun. They told the Officer-in-Charge that they had lost the receipt. Wilson signed the indemnity bond as F. A. Sharp and the co-accused who represented himself to be a police officer signed as W. Robson. They got delivery of the two boxes which contained wearing apparel and brought them to the place where the accused was staying. Mrs. Sharp, the owner of those two boxes not getting delivery of them reported their loss to the police. Enquiries were made and subsequently the accused was arrested. The case is proceeding.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Downing Street Conference.

Result of Discussion.

LONDON, December 13.

The 'Daily Telegraph' understands that one result of the Downing Street Conference will be the formation of a Council consisting of the Premiers of Britain, France and Italy with a Plenipotentiary representative of the United States. The Council will probably meet for the first time in Paris during the Christmas recess. Meanwhile, the Supreme Council in Paris will continue its functions, though the composition may be altered.

Anglo-Persian Acquisition Bill.

Commons Pass Second Reading.

LONDON, December 12.

The House of Commons to-day passed the second reading of the Anglo-Persian Acquisition Bill. The Financial Secretary to the Treasury said that a loan under the Bill should not be outstanding beyond six years.

Liberals and the Coalition.

Pronouncement by Mr. Asquith.

LONDON, December 12.

Mr. Asquith speaking at Preston said that Mr. Lloyd George had confronted the Liberals with a momentous issue whether the great historic party should be preserved or obliterated by the Coalition. If the progressive forces of the Country were left derelict, the only alternative was for the Liberal party to write its epitaph. He and others were determined to rebuild the Liberal party on sound foundations.

France and Britain.

Lloyd George and Clemenceau Conference.

LONDON, December 13.

Reuter learns that the last session of the Conference concluded this evening. In addition to the British and French Statesmen, there were also present the Japanese, American and Italian ambassadors. The Conference having concluded, Mr. Clemenceau will return to Paris to-morrow. Shortly after the last session the following official statement was issued from Downing Street:—On invitation of the British Government Mr. Clemenceau arrived in London for the Conference on various questions affecting France and Britain. The Prime Minister took advantage of the presence in London of the Italian Minister Signor Scialoja in order to exchange views regarding the Adriatic question. The American Ambassador was present. The Japanese ambassador participated in the general Conference which discussed the Russian question. The Conference also discussed the procedure with regard to international questions still to be settled, particularly Peace with Turkey. The Conference was of the most cordial nature and satisfactory arrangements were arrived at on all outstanding points. Three days' meetings served to confirm the complete solidarity of the Allies.

Lord Sinha and Bhupendrasath Basu Sail for India.

KOLKATA, December 13.

Lord Sinha and Mr. Bhupendrasath Basu will sail for India on board the "Deutalia" leaving Marseilles on December 25th. They expect to return to England in May. Prominent Indians headed by H. H. the Aga Khan will entertain Mr. Montague to Banquet at Savoy Hotel on December 29th to signalise his services in connection with the Bill.

India Bill in the Lords. Discussion on Second Reading Resumed.

Lord Syderham's Effusions.

Lord Carmichael's Warm Support.

LONDON, December 17.

The discussion on the second reading of the Government of India Bill was resumed in the Lords to-day. Lord Carmichael said, he would not have objected if the Bill had gone a good deal further. Referring to the amendment by which India Ministers would not be subject to original jurisdiction of the High Court, he urged that this important point ought to be freely considered, because it might come up some years hence, because India wished to be equal to other states of the Empire, and would not think that the Indians wanted their ministers to remain in a different position.

Lord Grey's Tribute to Lord Sinha.

Lord Grey paid tribute to the lucidity with which Lord Sinha had presented the Bill at the time of heavy domestic trouble. He deprecated too the sanguine hopes of some Indian politicians, who believed that the responsible Government was a matter of few years. Lord Grey believed that it might be a generation before India possessed the form of Government precisely analogous to the Government of Australia for example. He urged that no attempt should be made in India during the first few years to make special changes in the new system of the Government. He hoped that at least ten years a fair chance be given to the scheme as it stood. He firmly believed that meticulous interference of Parliament with the details of the Indian Government would be relaxed.

Improvement of Education in India.

Lord Grey urged the importance of the improvement of education in India in order to secure adequately representative electorate.

Woman's Suffrage.

Referring to woman's suffrage, he paid tribute to the heroic patience of wives and mothers of Indian soldiers. (Cheers). With regard to Home Administration, he deprecated suggestions for Indianisation of Indian Office. He paid tribute to Mr. Montagu's zeal and rectitude. Lord Grey duly admitted that risks were being taken but he was confident that the future would show that the Bill had been for the benefit of India, and for the credit of the Empire. (Cheers)

Lord Syderham's Strong Criticism.

Lord Syderham strongly criticised the Bill and expressed opinion that it would endanger the peace in India.

Dangerous and Most Complicated Bill.

It was a most dangerous and possibly most complicated Bill ever presented in the Lords. Lord Syderham declared that the Bill was not demanded by the vast mass of Indians but only by a small English-speaking body. The Bill could not work well. They were forcing it on India at the most critical time. It would affect all great public services. No Indian Civil Servant would object to serve under experienced Indian, but none would wish to carry out orders of untrained persons, if he thought they were unlikely to serve the interests of the country. The Bill greatly weakened Supreme Government. Great powers were reserved to Viceroy but he might be unable to use them in the face of strongly hostile legislative assembly. The Bill contained the whole host of illusions. The Report of the Joint Committee conflicted with the real weight of evidence of some of the most important people of India had not been taken. He hoped that the Bill would be so amended as to make it safe.

Introduction of Three Indians into Indian Government.

Lord Selborne warmly congratulated Lord Sinha on the speech delivered under great personal sorrow. He disclaimed personal responsibility for the Bill. The Responsibility was Government's. All the Joint Committee could do was to produce the best Bill they could consistently with the preamble. There were features in the amended Bill which were very different from what would have been, had been responsible. He would not have touched Indian Government at all, except that he thought the introduction of three Indians into Indian Government very wise.

Lord Selborne Supports Dyarchy.

Lord Selborne strongly supported dyarchy. He proceeded to pay tribute to Indian Civil Service. He declared that the attacks amongst certain schools of Indians against the Service were disgrace to India. He urged the Civil Service not to idolize efficiency too much. They could not be too efficient in matters of law and order, but in all other spheres of activity, the Government must make mistakes, but so long as blunders were not irreparable, that was the only way Indians could be trained in Self-Government. He was sure that Civil Service would render India and the Empire greater service in the future than in the past.

Indian Attitude Towards Rowlat Act.

Serious Misgivings in England.

Lord Selborne concluded by warning the Indians that their attitude towards Rowlat Act had aroused serious misgivings in England, and he advised them to weigh their words before they spoke, and consider their effect far outside India.

Unified Government First, then Dyarchy.

Mr. Macdonnell said that he considered the amended Bill was a great improvement on the original measure especially the creation of the Second Chambers. He hoped that the question of extension of these Provincial Governments would be given attention at review session hence.

Electoral Investigations.

He declared that Electoral investigations had up to present not touched the fringe of Electoral problem. He did not see how the appointment of ministers on such a basis could be proceeded with. The suggested dyarchy

should be postponed and the first step should be Unified Government. He expressed opinion that no real effort had been made to reconcile the interests of Civil Service with the new dispensation. Mr. Macdonnell said, he thought that Royal Commission should have been appointed in this connection. He expressed opinion that the whole matter had been pushed too hastily. He intimated that he would propose amendments with regard to the Unified system of India Council and Government of India. Lord Middleton emphasized that the Bill had received ample consideration. He declared that the Joint Committee regarded the restriction in the Bill as extremely important. The Bill could not be supportive without them. The Committee regarded it as a cardinal safeguard for the Government of India. That the consolidated fund controlling services, without which India could not possibly be administered under British Rule, should not, at least, at present come in any way under the purview of the Legislative Assembly, that was absolutely vital to the Bill. These provisions should in no circumstances be reviewed before appointment of ten year commission.

Lord Middleton.

Further Agitation Fatal to Future of India.

Lord Middleton declared that the continuance of the agitation in order to obtain further concessions, would be absolutely fatal to the future of India. He emphasized that the conditions in India to-day made constitutional change very urgent. A remarkable change was occurring in India to-day. He emphatically denied that the Bill had been wrong from a reluctant Government by agitation. If there had been no agitation in our work there would have been failure. We had endeavoured to teach the Indians, the value, liberty and right of men to manage their own affairs. In due course, a people thus taught, did not demand Self-Government, then there must be something extraordinarily wrong with it.

Lord Weston.

Lord Weston declared that agitation in India was only evidence of something deeper. The spirit of Nationalism bred in the soil, and nurtured by our methods and our example lay below the whole political movement in India to-day, that the spirit was spreading rapidly through all classes. The majority of intelligent Princes of India deeply sympathized with this, and as education spread and the standard of comfort increased, the rural masses would be more and more interested in the movement.

Spread of Nationalism.

This spread of Nationalism made it impossible for those governing India to carry on without a declaration of British Policy in India, and search for constitution had been undertaken very largely owing to this.

Trying Times of Civil Service.

Lord Weston said he knew that Civil Service viewed trying times with which they might be faced, with great misgiving and regret and considerable resentment, but the general result was a decision to live up to their high traditions by doing their level best to make new order a success. India wanted, almost before anything else, strong, just and competent Government and it would be the duty of Parliament and its officers in India to see to it that that Government secured those most deeply interested in India. He thought this scheme would not diminish, but would in time strengthen our Government in India by making the people a party to it.

Remedy the Present Unsettledness in India.

The Viceroy and those responsible under him for administration of India urged their Lordships firstly to remedy the present unsettledness in India and secondly to adopt a policy along the lines of which they are shaping their course. They did not believe that in trusting people with actual share of the work and responsibility, they would bring up, as elements of Indian Society into genuine parliamentary experience and thus foster real, and wise spirit of national self-esteem which would in time surmount religious difficulties, tyranny of caste and all other evils which made administration of India difficult. They believed that the Bill was honest and straightforward and a beginning in the right direction.

Lord Curzon.

Lord Curzon paid high tribute to Lord Sinha and also Lord Weston, worthy representative of the great Civil Service and fit champion of the cause of the Government of India. He emphasized the spirit in which the Bill had been approached, extraordinary absence of bitterness and patriotic desire to do what was right for the country. He emphatically denied that the scheme was too hurried.

Real Success of Bill due to Joint Committee.

He declared that real success of the Bill was mainly due to the Joint Committee which made in many respects almost a new scheme incomparably better than the original, without in any way whittling down the main features of the Bill.

Doubt with Regard to Dyarchy.

Lord Curzon expressed great doubt with regard to dyarchy, but said that the Joint Committee had removed some of its greatest dangers. Approving the Joint Committee's amendments in detail.

Concession with Regard to Fiscal Policy.

Lord Curzon declared that importance of concession with regard to Fiscal Policy could not be exaggerated and would have great effect on the growth of self-governing institutions in India.

Necessity of Getting Best Men as Provincial Governors.

He emphasized the necessity of getting best men as provincial Governors. He appealed to Civil Servants to carry on the work which was more than ever required in the transition period especially in imputing those under new system with old ideas. He did not believe that Indians would desire to kick down the ladder by which they had risen. He thought they would rather be included to show great and deserved difference to those from whose teaching they had so much to gain. Indians had a great gift. They made good journalists, lawyers and speakers. They were wonderfully industrious and faithful in the discharge of their departmental duties. The World was now waiting to see whether they would be fearless upright and capable administrators and legislatures. The great chance lay in their hands. They had climbed into

highest state of authority. As a genuine friend of India, Lord Curzon appealed to them to remember that the eyes of the world were upon them and it rested with them to justify opportunities now presented to them.

Lord Curzon's Advice to Indian Press.

Lord Curzon urged the Indian edited press to adopt higher, fairer and more judicial tone, to remember their responsibility that they could not discharge it without friendly co-operation of Britons and to endeavour to make this a success. Lord Curzon expressed opinion that India would not be so well governed under the scheme, but it was much more important that people should govern themselves. Lord Curzon concluded by emphasizing that responsibility of parliament for the welfare of India must remain. He hoped that Parliament would in future watch with unceasing interest the boldest experiment in the history of the British Empire. (Cheers.)

Death of a Pilot.

LONDON, December 17.

The Pilot in Caterham Crash has died.

British Trade with India.

LONDON, December 14.

The report of the Trade Commissioner on British trade with India is prominently published in newspapers which draw especial attention to his remarks in regard to Japanese and American competition.

India Office Public Works Department Secretary.

LONDON, December 15.

Mr. William Stantiali has been appointed Secretary of Public Works Department of the India Office.

Dinner at Savoy Hotel.

LONDON, December 15.

Mr. Montagu will to-night give dinner at Savoy Hotel to Sir F. W. Holderness on his retirement at the end of the year. The guests will include Lord Curzon, Lord Morley, Lord George Hamilton, Chamberlain and members of the Indian Council.

Russia

Bolshevism in Asia.

Activities of Afghan Delegation.

LONDON, December 12.

PARIS.—According to the Ukrainian Bureau, the Afghan delegation to Lenin has left Moscow for home. The delegates expressed their satisfaction at the visit and said that Bolshevism would shortly spread to Afghanistan, in order to destroy British influence. They hoped to see the Amir's Government transformed into a Republic under the protection of the Russian Soviet. Lenin saw the delegation off at the station.

Bolshevik Horrors.

Soviet's Ruthlessness.

LONDON, December 13.

ARCHANGEL.—A message from Kestell states that when the Bolsheviks for the second time occupied Voronezh, they massacred whole families, executed all priests, hanged Archbishop Tikhon and closed the churches. A circular by Tikhon, denouncing bolshevism, which was recently published in London, evoked a Bolshevik wireman declaring that the circular was issued a year ago and Tikhon had since recanted and recognised the Soviet.

Polish Prime Minister Paderewski

Resigns.

LONDON, December 15.

Paderewski has finally resigned the Premiership of Poland. Mr. Skulski Ex-Mayor of Lodz and a strong Anti-German has formed the new ministry.

France

French Minister of Reconstruction

Leaves for London.

LONDON, December 12.

PARIS.—The Havas agency states that the French Minister of Reconstruction left Paris for London on Thursday afternoon having been called across the Channel by M. Clemenceau.

Destruction By Fire.

LONDON, December 15.

PARIS.—Fire has destroyed a large part of Chateau of Compiègne including the Emperor's room and the Council Chamber. The damage is estimated at two million francs. The cause of outbreak is unknown.

America

America and Peace Treaty.

Ratification Subject to Reservations.

LONDON, December 13.

NEW YORK.—Democrat, Mrs. Hitchcock, in the course of speech, pleaded ratification of the Peace Treaty subject to reservations which he now deemed essential. First, that domestic affairs of the United States should never be subjected to the jurisdiction of the League. Second, that the Monroe doctrine be retained intact. Third, that in dispute with the nation, which having self-governing dominions, all the latter's vote be disqualified. Fourth, that the Powers of the Congress to declare war shall remain unimpaired. Fifth, that the League shall not control the American Army and Navy. Sixth, that in the event of wishing to withdraw, the United States shall be the sole judge whether she has performed her obligation.

లోకమాన్య తిలకు: సంఘసంస్కరణము

తిలకు గారు: పరంజీ గారు

విమర్శకులకు లోకమాన్య ప్రత్యుత్తరము

(నిన్నటి రోజు)

పరంజీ గారి జాతీయవాదాన్ని గురించి అభిప్రాయములు లేకపోవుటచే, సంఘ సంస్కరణమునకు జాతీయవాదుల ప్రాతినిధ్య స్వభావము గుర్తింపబడుచున్నది. ప్రాతీనికముల భవనిర్మాణము చేయవలెనని నిజముగా జాతీయవాది అభిప్రాయము. ప్రాచీనకర్తలను సంపూర్ణముగా నిరసించు సంస్కరణ మార్గికి రుచింపదు. అందుచే జాతీయ సంస్కరణమునకు బూర్వము జాతీయభిమానమును పెంపొందించువలె ప్రయత్నించును. అట్టిభావమే విధానము రాజకీయజీవమున గూడ గాననగును. జాతీయవాది దృక్పథము వేరు. తక్కిన ప్రతిస్థాపనములను అర్థ ప్రతిస్థాపనముగాక చేయుట కాతడంగీకరింపడు. సాంఘిక రాజ్యాంగ సంస్కరణముల పేరున మన జాతీయతను గోల్పోవ వలె దానికరింపడు. మనదేశము గౌరవస్థానముగ్రహించునట్లు వృద్ధిపడవలెను. పరంజీ గారి వంటివారు ప్రార్థనలయందు కూడ విశేషపథకుల నగును. బొచ్చి వెండ్రుకలనుచెప్పి, జాతీయవాదుల ప్రాతినిధ్యములలో మంచి వానికంటె కక్కినవానిని సంస్కరించి, ఉన్నతి నొందవలెనని అభిప్రాయము. ఈ విషయమును పరంజీ గారు గ్రహించిన యెడల వారు సాంఘిక భావములను ఖండింపరు. వివాద, గణతంత్ర ఉత్సాహము జాతీయత్వము వృద్ధిచేయుటకే యుద్దేశించబడినది. ఇవి చాందసమును వృద్ధిచేయునని నేను విశ్వసించును. కాని, విజాతీయవాదమును ప్రకటించు పరంజీ గారు వంటివారు సద్భావముతో జేయుటకు నితరులను అనుగుణించుటకు సంఘ సంస్కరణము లోకరాజ్యాంగములో రాజకీయ మును నుల మోసి చిచ్చి యుంటుంది. ఈ దురాచారము బ్రాహ్మణ్యము, వానినికరించువారిలోను మత్రమేయున్నది. కాస్త్రాచార్యులగు విరంత్తాచార్యులను గూడ, తిలకులను పూర్వచారిత్రాచార్యులను కూడ సంతృప్తిపరచుచు నని జాతీయవాదులు నేనివిషయమున నాందోళనము చేసినవంటిని నిన్ను జాతీయధర్మమున పరంజీ గారి చిన్నతనమునందు కృషియును చేయించితిని. ఈసంగతి పునానగరమున నెల్లరికి తెలియును. వేదోక్త పరాయణులు బ్రాహ్మణ్యజేతులతో వేదోక్త కర్మలను జరుపక పోయినచో వారి ఈ నామమును తీసివేయవలెనని నా ప్రార్థన. తిలకులని యిప్పుడు, తిలకము నలయుననినచో, కృత్రిమ ప్రాతీనికమునుగంటును. ప్రతిసంఘమునకు తన యిష్టమున్నచో వేదోక్త కర్మల ననుసరింపవలెను. కాని పూర్వపురాణాలైన ప్రాతీనిక నామములను తొలగించవలెనని నా ప్రార్థన. బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారికియు నేరుగాన దేవస్థానము ఈ నామము లన్నిటిని వశపరచుకొందురా? భోజనాది విషయములలో నేను సంపూర్ణ సంస్కరణమును గోరుచున్నానని యెల్లరికి తెలియును. కాని ఈ విషయమున నేను ఉద్యమ వ్యాపకమునకు బూతుకొనను. ఏలనన, ప్రభావశాల్యులైన యనుభవత మీ నాపితేయుట భర్యము.

పరంజీ గారికి సనేకవిషయములగుర్తి ప్రాసీయించితి. నేను యేర్పాటులగుర్తియు, టీకావేయటగుర్తియు నేను నెల్లడించిన అభిప్రాయములను పరంజీ గారు ఖండించిరి. రిఫార్మరుల ప్రతిలో అగ్రాధికారులకూడ నాకంటె తీవ్రముగా ప్రాసీయించిరి. కాని నాప్రతికటించుట ప్రతికటించబడలేదు. కేసరిప్రతికటించుట బాధమును గ్రహించింది. కాని ప్రభుత్వమున ప్రభావ ప్రాతినిధ్యమున్న ప్రభుత్వ పద్ధతిని అధికారబలమున వ్యాపించుట భర్యము కాదని నాభావము. పరంజీ గారికి వారాపత్రికా వాదములగుర్తి విరంత్తాచార్యులను అనున్నట్లు తోచుచున్నది. నేను తీవ్రముగా భావము ప్రయోగించినది, వారముచున్నార. కాని అంగ్లో ఇండియనుల మన మితివాద జాతీయవాదవాదులకులపై నెన్ని సార్లు తీవ్రభావము ప్రయోగించలేదు. గోఖలే, దాదాభాయి నరసేములను వారుకూడ యాభావననుభవించినవారే. పరంజీ గారు అనివయ్యమై అంగ్లో ఇండియనులను తప్పుబట్టలేదని నా

మిత్రులగు అగ్రాధికారులకు మాత్రం తీవ్రభావనే వాడెడివారు. నేను మహారాష్ట్రములో నెల్ల ఎత్తుకొనిందకు పాత్రుడనైతిని. కావున పరంజీ గారు నేను యితరులకు తీవ్రముగా ఖండించితిని నని విచారించునదిలేదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమున, వేదోక్తములను యెర్రించితిని నన్ను పరంజీ గారు నిందించుచున్నారు. ప్రాతినిధ్యముయొక్క విలువ నోములో నుండునని, సంఘ ప్రాతినిధ్యములో నుండదు. పరంజీ గారివంటి వారిందులకు భిన్నాభిప్రాయము గలిగియుండుటకు కారణము తమ పక్షమును వృద్ధిచేకొనవలెనని అభిప్రాయముగాని, అనుభవమునందలి సామర్థ్యాది కాదు. వేదోక్తములకు నా ప్రాతినిధ్యము సాంఘిక మతాదివిషయములపై ఆధారపడి యుండలేదు. హిందూవారసత్వమును అది భంగపరచునదియే కారణము. మితివాదుల అసభ్యవాదమున కొక ఉదాహరణము నిచ్చెదను. బొచ్చియై తిలకు సంఘమును నన్ను తమప్రతినిధిగ నెన్నుకొనవలెనని నేను కార్మిక ప్రతినిధి నని చెప్పుకొనలేదు. ప్రభుత్వమువారిచే నియోజకుడైన జోషీ గారికి బదులీ సంఘమును నెన్నుకొనినది. జోషీ గారు సర్వోన్నత ఆఫ్ ఇండియా సౌనైటి సభ్యులు. ఈ సంఘము రాజకీయోద్యమ వ్యాపకము స్థాపితమైంది. కాని యిప్పుడది అపని మునినది. స్వరాజ్యమునకొక కొండన సభ్యులందుండి నెడలగొట్టుబడిరి. సంఘ సేవకు నిర్మితమైన అసంఘజీవులకు సాత్వ్యము నియమమునానుని సిద్ధాంత ప్రభుత్వము కాస్త్రాచార్యుల ప్రార్థించివును, కాస్త్రాచార్యుల విషయము సరికాదు చెప్పవలసివచ్చినది.

నేనిదివరకే చాల చెప్పియున్నాను. మేమునాయకులమని చెప్పుకొనము. మార్కెట్ అదర్మము కలదు. అది వ్యాయ సమృద్ధి మైంది. మాభావములు ప్రజలలో వ్యాపించుటకు ప్రయత్నించుము. అధిక సంఖ్యయు ముఖ్యమునకు వచ్చినచో, ప్రజాస్వామ్యము ప్రబలముగనున్న యీ దినములలో దానినిగూర్చి చింతించ వలసరగులేదు. కృత్రిమముల ప్రస్తుతము అభిప్రాయ భేదము యుండవచ్చును. కాని యెల్లరును తమ అభిప్రాయములను వ్యాపించజేసికొనుటకు సమానావకాశముగలవారి గ్రహించవలెను. ప్రజాసేవానాత్రమును పరంజీ గారు గుర్తించినట్లు వారి తేఖులకు తెలియుటలేదు.

భిల్లవచ్చు వర్ధంతులు

కాగుపాడు

చక్రవర్తి గారి యుజ్జ్వలము 12 వ తేదీన జరుగబడినది. సామంతములకు అయ్యక రామారాముడు చాచరగారి అగ్రాధికారిత్వమున సభజరిగెను. వంకిన జగ్గయ్యగారు మున్నగువారు ఉపస్థితులైరి. ఫలాహారములను పంచివెట్టిరి. గవర్నమెంటువారు చేసిన యుపహారములకు తమకు గలిగిన రాజభక్తిని నెల్లడించుచు కరతాళధ్వజలతో సభను ముగించిరి.

పోలంగి

ఏలూరురేంజి పోలంగి బోర్డుమెంటరీ పాఠశాలలో ఈ నెల 12-వ తేదీన "దర్బారు వే" వార్షిక సమావేశము ఏలూరు గవర్నమెంటు బోధనాధ్యక్షుల పాఠశాల మొదటి సమావేశాధ్యక్షులు అంగర సభ్యులారాయనరావు బి. ఎ. యల్. టి గారి ఆధ్వర్యము క్రింద జరిగిపడెను. రాజనంపతుల పలుకుల మంగళవాద్యములతోను ప్రభుత్వ కీర్తనలతోను ఊరేగింపు జెను. తరువాత "కానానేషన్" ను గురించి చిట్టి నారాయణమూర్తిగారు కంచన నాగభూషణ నాయకుగారు మొదలగువారు ఉపన్యసించిరి. విద్యార్థులచే మతల నాటకము ప్రదర్శించబడినది. సభ్యుల కల్పన ఫలాహారము లానంగబడినది. ప్రభావోపాధ్యక్షులు కావలెందరి కాకుండునని సభ్యుల రిపోర్టును చదివిరి. ప్రెసిడెంటుగారు బ్రిటిష్ రాజ్యమునకుని లాభములను సుష్టికరించిరి.

శ్రీ వీరేశలింగకవిసమాజము, కుముదవల్లి.
సంఘసంస్కరణసాహితులు మహాకవి శ్రీ కుముదవల్లి ప్రసిద్ధిచెంది కీర్తిమయులైన శ్రీమత కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులవారియందు మాటంగల గౌరవభక్తిని వ్యక్తపరచుటకై శ్రీవారి ఛాయాపట దర్శనము. ఈ నెల 28 వ తేదీ ఆదివారమునందు శి గంటలకు ఈ సమాజముయొక్క యిరువది రెండవ వార్షికోత్సవము జరిగినది. పగలు శి గంటలకు కవి శ్రీ కుముదవల్లి దేశభావభిమానమునకు శ్రీమత చిలకమర్తి లక్ష్మీ సరసింహము పంతులువారి యాజమాన్యమున రెండు సభలును జరుపబడును. ఎల్లరు విచ్చేసి ప్రార్థించు. భూ. బాపరాజు, అభ్యుదయ; భూ. రామచంద్రరాజు, కార్యదర్శి.

సార్థక నామము! సంతానముంజరి పరిక్షింపుము!
ఇర శాలమునండి విడువక వేసించుచుండు ఋతుకూట (ముటునెప్పి) తప్పక మదిరి సంతానయోగ్యత కలుగును. తెల్లబట, రక్తకుముము, నాకావిధ ప్రదర్ (సాకరోగముల గురుత్వబట ఇంతట సిద్ధాంధము మరీ గానము. గర్భాశయము చెరుటలనను, ఋతుసంబంధములకు వ్యాధులచే నైనను, సంతానవృద్ధిగాని, గొడవారికనుగాని, అజీర్ణము, రక్తజీర్ణము పట్టికొప్పి, తలనొప్పి, నిస్త్రాణమున్నుకు బాధలగాని అనుభవించుచుండి ప్రాణము వినుగుకొందియున్న యువతీయులు ఈ "సంతానముంజరి" అయ్యకతుల్యమై అన్నివిధములను త్యాగము కలుగజేయుటచే చెప్పబడు సాహసించెదము. దీని అయ్యకత్తిని శేషగుణములు వ్రాచినవికావు. దీని ఖరీదు 21 మోతాయులు రు 2 ముగ్రా అవును. మానవ ఇంకననేక యావధములు వారకు. నలయువారు ఇట్లు మాయ వ్రాయుడు.
మెస్సర్లు. బి. యస్. రావుబ్రదర్సు.
గోలు మెదలిప్పువైకల్యం, ఆయుర్వేదాధికారులు.
బరంపురం, గంజాంజిల్లా, ఇండియా.

దీనపోషక శతకము.
ఇది సర్వజనవలనయమై భక్తిభావముల బోధించును. 1 అణా.
విజయవిలాస నాటకము.
ఇది రేమకూర వేంకటకవి కావ్యములోని రసవంతములకు పద్యములకేర్పి వ్రాయబడినది. అయ్యగాకముంజే ప్రసక్తియటకయి కొరబడినది. 10 అణాలు.
భర్తృహరి ప్రబోధము.
ఈ నాటకమునందు కన్యాశుల్క వరకున్న నిరసనము స్వయంవరము గృహస్థవిధులు సునారవిచేరనము గురునడుమదేశము జ్యోతిషుని దుర్మతిగా వాధక్యవిచారము భగవత్సేవాధిభావము వారకాంతలవర్యలు పతివ్రతాధర్మములు నిర్వేదము యున్నవి విషయములు గలవు. 12 అణాలు.
భక్తజన మనోరంజనము.
శ్రీభగవద్గీత ప్రకరణ- సుఖసంస్కారములకు, నాటక సామాజికములకు, తదితరులకు ననుకూలముగ నుండునట్లు వ్రాయబడి భర్తృసాధనియం దివికలకు ప్రకటించబడినది. 4 అణాలు.
వైశాల్యపుస్తకము లొక్కసారి తెల్పించుకొనినచో పోస్తేదినము రు 1-8-0 మాత్రమే. పుస్తకభాండా గారములకు దూపాయికే వంపబడును.
దాసరి లక్ష్మణస్వామి.
పితాపుత్రులు, గోదామరజిల్లా.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును కాల్పనమును పొందుటకు స్వాధీనముగా వేసిన బోర్డును అనుసరించుటకునే కలుగుచున్నది. ఈ ఉచితమునకు పుస్తకము ఆరోగ్యమును మునుకలుగజేసి కరీరసాధ్యమును కృతగాత్రమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనామగా నీయుండును. పోస్తేదినము నే నే భరించి వంశము. వెంటనే వ్రాసుకోవలెను. (219)
వైద్యశాస్త్ర ముచితకర్ గోవిందజీ, అలంకరిగిరా వేదాధికారులు, 1874 బాడ్వెయ్, మద్రాసు.

CYCLE TYRES & TUBES.
British made Twinship, non-slip tread, guaranteed wired on covers 28x1 1/2 Rr. 4 each. Tubes Rr. 2-8-0 each. Price list on application for Cycle Accessories. Tyres and Tubes of all makers.
D. P. ROW & CO.,
Harris Road, Mount Road, P. O. Madras.

Printed and Published by : **Madras Publishers Private Press, 7 Whambu Chett Street, Madras**